

μυθιστοριογράφος. Και δεν είμαι μόνο στα βιβλία μου· είμαι και στη ζωή. Δηλαδή, όπως ψυχολογώ τα φέφτικα, τα πλασμένα τα πρόσωπα, έτσι ψυχολογώ και τάληθινά, τα ζωντανά, με την ίδια λογική. Το φέρνει τ'απάγγελμά μου, μαζί και το φυσικό μου. Έκείνη τη στιγμή, χωρίς να το θέλω, δέ βάσταξα, ψυχολόγησα και τη Φρόσω. Περιέργο! Μόλις ζύγωσε, μόλις μου έδωσε το χέρι, και χαμήλωσε τα μάτια. Τότες παρατήρησα την έκφρασή της την παράξενη. Μου φάνηκε σά φτωχιάρα, σά να το ήξερε κιόλας πώς φταίει. Άκόμη περισσότερο απόρησα, όταν άξαφνα την άκουσα να μου λέει, άντ'εις καλημέρα·

— «Ίδ'εα δεν έχετε τόσο λυπήθηκα!...»

Δεν είτανε διόλου ανάγκη να μου μιλήση για τ'α σκουλαρίκια, ύστερις από εξη βδομάδες καιρό. Ήκείνη που μήτε στο γράμμα της, μήτε τη μέρα του γάμου της, όπου με είδε, γρύ δε φύσηξε γ' άφτά. Περσμένα, ξεχασμένα. Μάλιστα με τ'ο σερίτσι το σά, που βρισκότανε στο σκάνι της, περιττή κάθε άλλη όμιλία. Βέβαια πώς κι ο πατέρας της, κατόπι από τ'ο χορό, χίλιες φορές μου τ'ο δήλωσε πόσο λυπήθηκε που χαθήκανε τ'α ζαφίρια. Μά τ'ο ύφος της Φρόσως διαφορετικό. Τ'ο λυπήθηκα τ'ο δικό της δέ σήμαινε καθαυτό πώς λυπότανε· δεν έδειχνε λύπη· έδειχνε μετάνοια κ' έμοιαζε σά να σήμαινε ή φρασούλα της βλ'ε μαζί: «Πώς τ'ο μετανιώνω που μου κλέψανε τ'α σκουλαρίκια!». φράση που νόημα δεν είχε.

Μπορεί πάλε και να γελόστηκα. Μπορεί πάλε ή φαντασία μου να με παράσυρε. Δεν της αποκριθήκα τίποτα κι αλλάξαμε κουδένα. Την παρατηρούσα όμως κ' έβλεπα, όσο βάσταξε ή βίβ'α, πώς έσκυφτε συχνά τ'ο κεφάλι, πώς τ'απόφευγε να με κοιτάξη κατάματα, πώς κάτι θά τ'ο σταναχωρούσε, μ' ένα λόγο πώς της έλειπε μαζί μου κάποιο θάρρος, που τ'οχει πάντα ένα παιδί μ' έναν πατρικό της φίλο. Κάρηκα πολύ όταν ένα μένα πιδ άργά είδα πώς τ'ο θάρρος ξαναήρθε στη θέση του, και πώς ή Φρόσω μου φερνότανε με τ'ο συνηθισμένη της άφελεια, με τ'ο φυσικά και τ'ο χάρη της. Είχα καλέσει τ'αντρώγυνο σπ'ιτι στο τραπέζι, μαζί έννοείται και τ'ους γονιούς της Φρόσως. Ήρθανε και κάτι νέοι που γράφανε μυθιστορήματα σάν και μένα και που τ'ους προστάδεα, σά μεγαλύτερός τους που είμουνα.

Μικρή παρέα· τσιριμόνια καμά. Ύστερις από

τ'ο δείπνο, πήγαμε όλοι μαζί, κυρίες και κύριοι, στο γραφείο μου, όπου ανάψαμε πούρα ή τσιγάρα, και ξεκολουθήσαμε τ'ς όμιλιες. Η Φρόσω που στην τραπεζαρία, έλεγε κι άφτή τ'ο λόγο της, νόστιμα και γελαστά, καθέτανε τώρα κοντά στον άντρα της, σωπασμένη, ώνειρεμένη, έφτυσιμένη. Κάπου κάπου, χωρίς να τ'ο καταλάβη κανένας, έσφιγγε τ'ο χέρι τ'ου άντρός της. Νόμιζες πώς μέλις πρόσχε στους άλλους μήτε της έμελε τί γινότανε γύρω της. Οί νέοι, άφου κιόλας είμεστα στο γραφείο μου όπου είχα και τ'α βιβλία τ'α δικά μου, άρχισανε, από καλοσύνη βέβαια, μπορεί λιγάκι κι από δουλειγή, να παινούνε τ'α έργα μου. Ένανε άπ' άφτους μάλιστα λές και τ'ον έπιασε τρέλα σωστή για τ'ο μοναδικό μου τ'ο ταλέντο. Ρητόραβε με τ'οση ζέση, στη μέση τ'ου γραφείου, που ο έθουσιασμός του όλους τ'ους συνέπαιρνε και όλοι τους άνεδάξανε πιδ σά ούράνια, τ'ο μούτσονό μου και τ'α ρομάντζα μου.

— «Άχ! ναί! Τι ώραία, μα τί ώραία που είναι! Τι άληθινά!» Έτα: άκούστηκε άξαφνα μιά φωνή.

Γύρισα και σάστισα. Η φωνή της Φρόσως! Δέ θυμούμαι να μίλησε ποτέ της με τέτοια φλόγα για τ'α μυθιστορήματά μου. Συλλογίστηκα πώς έπρεπε κάτι να της αποκριθώ, γιατί τώρα έμοιαζε σά να ντρεπότανε που δέ βάσταζε και της ζέφυγε.

Πλησιάζω και της κάνω·

— «Άφου σου άρέσουνε τόσο πολύ τ'α βιβλιάρικια μου, έλπίζω να μη λείπη κανένα στη βιβλιοθηκούλα σου. Είδεμή...»

— «Βέβαια, βέβαια, όλα τάχω με τ'ο σειρά τους... Θαφρώ τουλάχιστο... Έφκαριστώ...»

— «Έλα λοιπόν όπως κι άν είναι, να ρίξης εδω μιά ματιά, έπειδή άν άξαφνα σου έλειπε κανένα, πολύ θά τ'ο ποθεύσα να σου τ'ο χαρίσω, παιδάκι μου.»

Στ'ο γραφείο μου είτανε και ή βιβλιοθήκη μου. Σ' ένα ράφι, τ'άπαντά μου.

Την παρακάλεσα να κοιτάξη και να μου πη. Μάλιστα της διάδασα τ'ους τίτλους ο ίδιος, άρχίζοντας από τ'ους πρώτους που έβλεπα.

Χωρίς να διστάξη ούτε μιά στιγμή, μου άποκρίθηκε πώς τ'ους έχει.

Έφτασα στο τέταρτο·

— «Η Λιλή· την έχεις τ'ο Λιλή;»

— «Τ'ο Λιλή; Ναι!... Όχι! Όχι!—Άχ! ναί, νομιζώ! Μά όχι δά! Δεν την έχω.»

Και ή Φρόσω κοκκίνισε, τ'αράχτηκε, σόπασε.

— «Δεν πειράζει. Έγώ σου στέλω άλάκαιρη

τ'ο σειρά, με άφιερωματάκι σε κάθε άντίτυπο, κι όσα έχεις, τ'α δίνεις στις φίληνάδες σου. Έλλά, σά θέλεις, τ'α κρατάς.»

Έτσι έκαμα την άδριανή. Έδωλα και τ'ο Λιλή στο πακετάκι. Τ'ο Λιλή όμως, εγώ θά στοιχημάτιζα, όχι μόνο πώς ή Φρόσω την είχε, μα πώς τ'ο διάβασε κιόλας και την παραδιάδασε. Μου γεννήθηκε στο νού μιά ύποψια τόσο παράξενη και τόσο δυνατή, που ο ίδιος δεν τολμούσα να την ξαστερώσω στον έαφτό μου. Έπρεπε πρώτα να βεβαιωθώ για κάτι, και δεν μπορούσα. Πώς να πάω να φάξω στην ιδιαίτερη βιβλιοθήκη της Φρόσως, που δεν είτανε στο σκάνι της; Άκόμη και να είτανε, ύστερις από τ'ο βραδεία εκείνη, έφκολο να την κρύψη, μήπως φανή τάχα πώς είπε ψέμα. Στο χάστηκα όμως, έτσι, ξαφνικά, να βεβαιωθώ για κάτι άλλο, που έμοιαζε να μην έχη σκέση καμιά με τ'ο Λιλή.

Περπατούσα τ'αράχμενος στην κάμαρά μου και άξαφνα φώναξα·

— «Ξέρω, ξέρω που είναι τ'α σκουλαρίκια!»

Και τότες, άν τ'α σκουλαρίκια είτανε και που νόμιζα, καταντούσε πιθανό, ή άλλη μου ύποψια να βγαίνει σωστή.

Σίγουρο για μένα πώς τ'α σκουλαρίκια βρισκότανε στο σπ'ιτι τ'ου φίλου μου τ'ου Περέ, στην άίθουσα τ'ου χορού, κοντά στο μέρος όπου έπεσε ή Φρόσω λιγχοθυμισμένη.

Έγώ πώς να κάμω για να κοιτάξω, χωρίς να τ'ο παρατηρήση κανείς;

Πήγα στο Περέ την ώρα όπου έλειπε κ' είπα τ'ου δούλου πώς θά τ'ον προσμένω στο γραφείο του, όπως και τ'ο συνήθιζα κάποτε. Από μιά πόρτα τ'ου γραφείου άφτουνου έδωγαίνες σ' ένα μικρό θερμοκήπι, κι από τ'ο θερμοκήπι, προχωρώντας λίγα βήματα, ίσια ίσια στην αίθουσα τ'ου χορού. Στη μέση, ένα σιντριβάνι με βράχους τεχνητούς από πάνω, με λίγο άμμο στον πάτο και με τρεχάμενα νεράκια. Έσκυφα, σκάλιξα, έψαξα παντού μεριά, δεν πέρασε πολλή ώρα, σά τέλος άποαξα με τ'ο χέρι μου τ'α σκουλαρίκια.

Φυσικά. Έτσι τ'ο ήθελε ή λογική της ψυχολογίας. Μιά κ' έλεγε ή Φρόσω πώς δεν είχε τ'ο Λιλή, ενώ καθώς τ'ο συμπέρανα την είχε, άπαράλλαχτα τ'ο ίδιο και στο χορό, ήξερε που είτανε τ'α σκουλαρίκια, ενώ φώναζε πώς δεν τ'α είχε. Θυμάστε πώς διαμαρτυρήθηκε: «Δεν τάχω πιδ! Δεν τάχω πιδ!» Και τ'ς δυό φορές, ή Φρόσω έδειξε παρόμοια τα-

Και τ'ς δυό φορές, ή Φρόσω έδειξε παρόμοια τα-

ΠΕΤΡΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

ΣΠΑΣΜΕΝΕΣ ΨΥΧΕΣ*

Τ'ο όνειρο της ζωής του τ'ον κυνηγούσε και τ'ον άδραχνε και τ'ο έκανε δριμύτερη την ήδονή, φερνοντάς τονε στην πιδ άψηλή κορφή της, άπ' όπου άρχινά ο Πόνος.

— Νόρα... Νόρα...

Μιά μύρωδιά βαρεία βιολέτας πλαντούσε την κάμερα, ένας άέρας πηχτός, μολεμένος, που έπνιγε τ'ο σκέψη του μέσα σ' ένα άρωματικό, ζαλέυτο λουτρό.

Πόσο μυστηριακά και πανάγια θά φάνταζε ξάφνου μέσα σ' ένα τέτοιο σκάνι, ένα σεμνό, ιερό κλαδάκι ελιά! Κι άν άνοιγε ξάφνου δυνατά τ'ο παράθυρο κ' έμπαινε μέσα ένα βουνησιο φύσημα άγριου θυμαριού;

(— «Ω! να σηκωθώ, ν' άνοιξω τ'ο παράθυρο, θάβναι πιδ άξημερώματα και να μπει ο άέρας ο και

*) Η άρχή στ'ον αριθ. 355.

θαρός μέσα και να μπει ή μέρα και να διώξει όλες τ'ς γητειές της νύχτας, όλα τ'α πονηρά πανέννοστα δαιμόνια που είσανε κρυμένα και γελούσανε μέσα στις βαθιές δίπλες που κάνανε οί βουσινιές κουρτίνες τ'ου φριχτού κρεβατιού!)

Κ' ύφωνότανε μέσα του έκδικήτρα ή έχρηστα της ψυχής που φιδοκουλουριάζεται στο βυθό κάθε άγάπης σαρκικής.

Ποτέ του, ποτέ του δέ μίσησε τόσο πολύ γυναικία. Μέσα της θαμπάνοιθε τ'ο χαμό του.

Άνασηκωνότανε ξάφνου από τ'ο κρεβάτι κι άνοιγε τ'ς κουρτίνες και τ'ο κούταζε.

Σάν τ'ο ώραίο ζώο, τ'ο πληγωμένο, ξεπλωμένο, άγκουαχούσε. Ένοιωθε εκείνη άποπάνω της τ'ο ζεστή άναπνοή τ'ου μίσους κι άνοιγε τ'α μάτια της έτοιμη ν' άντισταθεί και να δριμύσει. Οί ματιές τους διασταυρωνότανε και σμίγανε σάν ξίφη.

Ένα μίσος και μιά έπιθυμία άμέρωτη τ'ους κυρίευε και τ'ους δυό. Και ρηχνόντανε ο ένας άπάνω στον άλλο με ένστιχτα σαρκόδρα και τ'α χείλια τους όταν χωρίζανε είσανε αιματωμένα και πονούσανε και τ'α κορμιά τους σπρωχνόντανε πέρα γέματα πληγής. Μιά άναπνοή κομένη, ένα λαχάνιασμα παλαιστάδων, ένα μίσος σπασμωδικό τράνταζε

τ'ο κρεβάτι.

Είχε τώρα άνασηκωθεί ή Νόρα κ' είχε ύψωμένα τ'α μπράτσα της για να διορθώσει λίγο τ'α μαλλιά της. Έσκυφτε και λοξοκυτούσε τ'ον Όρέστη και τ'α δόντια της λευκότατα και σουβλερά, γυαλίκανε από τ'α μεσανοιγμένα χείλια της, έτοιμα να δαγκώσουν.

Χαμογελούσε με μιά παράξενη εύθυμία, σά να περιγελούσε. Χαμογελούσε κ' έλεγε:

— Μου φάνεσαι σά μιά Πολιτεία της Άνατολής που όταν ταφιδεύομεν έμεις οί ξένοι βλέπομε άξαφνα επί τ'ο βαπόρι να πατιέται μπροστά μας μέσα στον ήλιο. Μιά Πολιτεία της Άνατολής με τ'ους άψηλούς μινάρδες της και τ'α λευκά τζακιά, με τ'ους κήπους που μοσκοβολούν από γιασεριά και φούλια, με τ'α χαριτωμένα λοξά δραμαλάκια και με τ'ς πολλές πολλές βρυτούλες.

(Πώς χαμογελούσε, Θε μου! Πώς χαμογελούσε σά να δάγκωνε...)

— Και σταθήκα τυχερή να φτάσω στην Πολιτεία αυτή, μέσα στη φρενιτίδα τ'ου μεσημεριού, την ώρα που ή άγρια φωνή τ'ου μουεζίνη άπάνω στο μιναρέ ύφώνεται λαμπροκόπωντας μέσα στην ήλιο και σκίζει τ'ον άέρα σά γιγαγάνι!

ραχή. Κάτι λοιπόν έτρεχε και τις δυο φορές. Δηλαδή, μοναχή της τάρβριζε στο σιντριβάνι, μοναχή της τάρχωσε στον άμμο ή σαν προτιμάτε, τάρκλεψε μοναχή της.

Γιατί όμως να τάρβριζε; Από τί σκοπό να τάρκλεψε;

Δυσκολέδουμαι να σας τή ξεμυστρεφτώ, αφού πρέπει να βγω και γώ στη μέση. Μά το αίτημα είτανε τόσο άγνό, τόσο νόστιμο—ή τόσο παιδιάτικο, που μπορώ χωρίς ντροπή καμιά να σας τή φανερώσω.

Η Λιλή μ' οδήγησε και μου έμαθε τή μυστική.

Η Λιλή μου είναι περισσότερο δηγηματάκι παρά ρομάντζο, άθωο ρομαντζάκι όπου μία μέρα μου πέρασε από τή νού ή φαντασία να ψυχολογήσω ένα κορίτσι, που καθώς τυχαίνει συχνά, έρωτεύεται—άν μπορεί κανείς έρωτα να τή πη—έναν πολύ μεγάλη-τερό της—άπαράλλαχτα όπως τή παιδιά, τή μικρά τάργόρια που λένε πως τή πάρουνε γυναίκα τή νταντά τους, επειδή στην ηλικία τους και στο στενό τους τόν κύκλο, ή νταντά τους φαίνεται τή πρόσωπο τή πιο τέλειο και τή πιο σημαντικό. Έτσι και τή κορίτσια είναι άθωοις πενήντα, πενήντα πέντε χρονώ, άξια ένα φίλος τού πατέρα τους, έχει στα μάτια τους κάτι ανώτερο, κάτι μαγεφτικό που τή συνεπαίρνει. Για μένα τή βοήθησαν κάμποσο τή ρομάντζα μου τή βοήθησε και ή Λιλή. Με διάβαζε ή Φρόσω και φανταζότανε πιά πως είμουνε ή Θεός ξέρει τί έξοχο πλάσμα και τί μοναδικό. Με τή κορίτσια κάποτε σιδάινει και τή έναντίο δηλαδή, άμα είναι κανείς τριάντα χρονώ κι άφτά δεκάξη, τόν περνούνε άμέσως για γέρο. Έμένα μήτε τάρβλεπε τή γκρίζα μου τή μαλλιά, γιατί τή μ' έδλεπε βέβαια όπως φαίνόμουνε στή βιβλία μου. Η καημένη! Πουδς τάρξιώθηκε ποτέ του να ξεφυλλίσω τήν καρδιά της, για να μάς πη κατόπι τί χάρδια μυστικά τή είδε μέσα, τί καρδιοχτύπια τή άκουσε, τί κλάματα ίσως, επειδή τή τάρκουφτε με τάρμο στήπρόθα τή, επειδή τή τάρπνιγε από ντροπή, έκείνο που τάρπαιρνε! γι' αγάπη, αγάπη που δέ γίνεται—άνομη αγάπη.

Άρχιζα τώρα να καταλαβαίνω λίγο λίγο από πού λόγου δέ θέλησε να κρατήσω στήφια τή τή σκουλαρίκια. Τή σερβίτσιο τή, τή δέχτηκε με χαρά, δίχως να φανταστή πως έκάνε τίποτε άποπο. Ξε-ναντίας, τήβαλε στή σαλόνι της, να τήχη, να τή βλέπη πάντα. Δεν τήν πείραζε. Και τόντις τή τραπέζα έκείνο, με τή φλιντζάνια του γύρο γύρο, εί-

τανε δικό μου, είτανε από μένα, μά συνάμα είτανε και ξένο πράμα: δέν τή φορούσε άπάνω σου, τήβα-ζες σέ μία γωνιά, έκεί τάρφινες. Μ' ένα λόγο, δέ σ' άγγιζε, δέν τέννοιωθεσ κολλημένο στή πετσό σου. Και αλήθεια τή άμασσα τή αίτημα τή γυναικίσις που τόσο φιλά, μά και τόσο παστρικά, ξεχωρίζει ένα δώρο από τήλλο. Θυμηθήτε κιάλας πως ή ίδιος, με τή χέρι μου, τή τή πέρασε στήφια τή τή δυο τή σκουλαρίκια. Έκείνη τή στιγμή, τή κοκκίνισε: τή στοχάστηκε πως αφού πάει να παντρεφτή, αφού ά-γαπή τή Φίλιππο κι αφού ή Φίλιππος τή, αγάπη, χρέος τή να ξεχάση κάθε άλλονε. Ίσως μάλιστα να τή φάνηκε σάν άπιστία, σάν προδοσία πρὸς τόν άντρα της, μία τέτοια βραδεία κιάλας, τήν παρα-μονή τού γάμου της, νάχη πιασμένα τάρφια τή από κάτι που ή άντρας της δέν τή τή δώσε. Τή έκαιγε τή πετσό και τήν καρδιά. Λοιπόν έκामε κουράγιο: ζύγωσε στή σιντριβάνι, τάρβριζε μέσα, τάρχωσε στήν άμμο, να μήν τή διή κανείς, έπειτα όμως δέ βάσταζε, τάράχτηκε: για τούτο και λιγοθύμησε—μήν έχοντας πιά τή σκουλαρίκια.

Έτσι τή έρμήνευα με τή νού μου: ήττόσο έ-πρεπε να βεβαιωθώ. Έπρεπε να βρω τόν τρόπο—και ή Φρόσω να μήν καταλάβη πως μου ήρθανε ύποψίες. Πήγα τή μέρα τή υποδοχής τή να τή κάμω βίζιτα. Πήγα όμως άργά, για να είναι και κόσμος, στίς τέσσερεις, τέσσερεις ήμισυ τή κεντί, όπου σερβίριανε τή τή. Βρισκότανε ή Φρόσω κοντά στή σερβίτσιο και τήμαζε τή φλιντζάνια. Έγώ άρ-χισα τίς όμιλίες με τήν παρέα, και σά να μιλούσα γι' άδιάφορα ζητήματα, μά με ύφος που νάκουση ή καθένας—και ή καθεμιά—είπα τήν άκόλουθη φρα-σούλα, που έννοείται πως τήν έφερνε πολύ φυσικά ή σειρά τού λόγου:

—«Μάλιστα! Κάποτε σιδάινουνε και τέτοια ένα πράμα που σου άρέσει, ένα πράμα που τήγα-πες, άξια να προτιμήσης να τή χωριστής, να τή βίξης στή νερό. Ίσια ίσια γιατί τήγαπες.»

Τήν ίδια, μά τήν ίδια τή στιγμή, μόλις από-σασα τή φρασούλα, και ή Φρόσω, που κρατούσε στή χέρι της ένα φλιντζάνι, τάρφισε κ' έπεσε χάρμο.

Σηκώθηκα. Πού σωστά πετάχτηκε. Για νάλλά-ξουμε κουθέντα, τήν παρακάλεσα να μου δώση τή σπασμένο τή φλιντζάνι, επειδή τέτοια γίνονται μόνο στήν Άγγλία κι άνάγκη να τούς στείλω μοντέλλο, για να μου φτειάσουνε άλλο, κ' έτσι να μήν τή λείπη.

Μου τήδωσε, τή κουκούλωσα στή μαντίλι μου κ' έ-φυγα. Ένα κομματάκι έστειλα στήν Άγγλία, καθώς τή είπα. Έλλά τή φύλαξα κ' έβαλα μέσα στή σπασμένη τήν πορτοσελάνα τή δυο μου τή ζαφίρια, να τήχω έκεί σά σύβολο τής πιά άγνης, τής πιά παρθενικής, μπορεί και τής πιά άληθινής αγάπης που μου δόθηκε νάνταμύσω στή ζωή μου.

31 του Άλωνάρη—1 του Άβρουστου 1909.

ΣΥΧΑΡΗΣ

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ*

(ΤΟ ΝΗΣΙ)

Ένώ ή Σαμοθρακίτης πήγε νάβρει: άλογα για να γυρίσουνε στή Χώρα, κάθησα στή μπακάλική σέ μία κληματακή άποκάτω γυρισμένος κατά τή βαθούλωμα μιάς ρεματικής πλατείας που φουντόνουν και κεί έλιές και είναι άνδρια άνδρια και κεί σπι-τάκια. Άνάμεσα στούς δυο λόφους που περνάει ή ρεματιά πάλι προβάλλει φεγγερό ή θάλασσα, και πέρα φαίνεται ή Άλημο χαϊδεμένη από τίς σπηνές άχτιδες τού δειλινο. Σέ λίγο ήρθε και κάθησε στήν ξύλινο πάγκο και ή σύντροφός μου ή Σαμοθρακίτης. Λίγο παράμερα στήν ίδια τή θάνα άποκάτω καθό-ταν ένας με γένεια, με βράκες και με σιαάδι: μα-ζώχτηκαν λίγο λίγο και άλλοι: δυο τσοπάνηδες κε-χαγιάδες με τή κέκινα μαντίλια στή κεφάλι, δυο ψηλοί Ίμπριώτες ναυτικοί με τή σιαάδια, κ' ένας νιός λιανός Σαμοθρακίτης, κουλός, με γένεια κι αυ-τός, βράκες και σιαάδι και με καλόγνωμο πρόσωπο τή γυμνά του ποδάρια ήταν ξεροψημένα από τόν ήλιο και φαίνότανε φτωχός. Τόν ρώτησα άν μπο-ρει και δουλεύει και κείνος με κάποια ντροπή— «Είμαι δάσκαλος» μου άνευ. Είναι γραμματοδά-σκαλος στή Λάκωμα και συνάξει: πότε πότε τή παι-διά και τούς μαθαίνει μερικά γραμματάκια. Ο ίδιος δέν ήταν βέβαιος για τήν ίκανότητά του και γι' αυτό ντροπέταν λέγοντάς μου πως κάνει τή δά-σκαλο και ή ντροπή του μου άρεσε. Μά ή δύστυχος ήταν κουλός και πως να δουλέψει: στή χωράφια; Σχεδόν μήτε έλιές να μάσει: δέν μπορούσε και τί να κάνει; Μηγαρίς άνθρωπος δέν ήταν κι αυτός για να ζήσει; και οι νησιώτες είναι τόσο λιτοί. Έγώ

* Η άρχη στήν αριθμό 355.

Και παιζογελοόσε με μία λεπτότατη είρωνεία. Στή μπράτσα της είσανε τυλιγμένα φίδια χρυσά με ρουμπινένια μάτια. Τή χείλις της δέν είχαν τρυ-γημό.

(«Ω! να φύγω! να φύγω! να φύγω!»)

Άναταράχτηκε ή Ορέστης κ' ήθελε να σκω-θει κ' ήθελε να κλείσει τή μάτια του να μήν κυτά-ζει, να πάει στή παράθυρο να τή ανοίξει, να σκύψει να δει τούς έργάτες που τάρχίζαν πιά να πηγαί-νουν στή δουλειά σκυρτοί, σοβαροί, με τή βριαά τους ζάλα, που πατούν γερά κι άντρήνικ και σβή-νουν ρυθμικά στήν άκρη τού άπέρχτου δρόμου. Η θελε να δει και να χαρεί τή φώς και τή άστρο τή πρωή ή και τή πουλάκια που ή ανοίγαν τήν άρα έκείνη τή ματάκια τους και τή χαιρετούσανε τόν ήλιο. Μά δέν μπόρεσε, άναστένανε μόνο κι άπλωσε άπάνω στή σεντόνια τή χέρις του, κουρατημένος.

— «Ω! πως μ' άρέσεις! Πως μ' άρέσεις, έτσι πεσμένος χλωμάτατος!»

Και τότε κωμάρωνε όπως κωμάρωνε ένα άμορφο παράξενο ζώο, που σπικταρίζει άνωπεράσπιστο μέσα στή δίχτια που τού σκιάσμε. Χαμογελοόσε θριαμ-βευτικά και συλλογιμένη.

(—Μ' άρέσεις, γιατί μέσα στούς τόντους κορε-

σμένους κ' έκφυλισμένους στή Παρίσι, έσύ μόνο έχεις τή φεγγερό άγκάθινο στεφάνι ενός ιδανικού. Τή μά-τια σου δέ σβήσανε ίσένα κέομα: καινε από τήν πίστη, από τή δειρε και τίς όρμίες. Από πού μάς έρχεσαι; Από ποιές χώρες φλογερές που άριμάζουν και χρυσώνουν τίς μπακάνες και τούς χουρμάδες και τή μέτωπα τών προφηταν;)

Πελοόσε πάντα σιγά-σιγά και τή δόντια της ά-χόρταγα και λαίμργα γυαλίζανε κι άποτραδημένα είσανε τή χείλια της ήδονικά, λίσ και δαγμώνανε κανένα από τούς καρπούς έκείνους, τούς μελοστά-λαχτους κ' έξωτικούς.

(—Άλλοτε ίσως νάκανεσ μια καινούργια θρη-σκεία. Έχεις τήν Τρέλα και τήν Πίστη που χρειά-ζεται. Μά τώρα..)

«Tu es venu trop tard dans un monde trop vieux!»

Και γίνηκες άργανο δικό μου, ένα κωμικότατο ιδανικό, που χορεύει μπροστά μου για να με δια-σκεδάσει, ένα Πνεύμα ήράκλειο που κάθεται εύνοχο στή πόδια μου και κλώθει άμορρους, μεταξωτούς συλλογισμούς για να περάσει ή άρα μου, ώσπου να βαρεθώ και με τήν άκρη τού ποδιού μου τή άνα-ποδογυρίσω και τή διώξω..)

— Νόρα, Νόρα! τί συλλογάζαι; Πως με κυ-τάζεις έτσι; Φουβούμαι!

Μά ή Νόρα δέ μίλησε. Γλίστησε από τή κρε-βάτι, άφθηκε πάλι τή μαλλιά της να ξεχυθού: στούς ώμους της κι άναπήδισε έρθια άπάνω στή μαλακό-τατο χαλί τής κάμερας. Τή κορμί της πετάχτηκε κ' ύψώθηκε μέσα στή μπλέ σκοτάδι μακροκρήνη κι όρμητικό, σά γάργαρα άνάδρουμα φρενιασμένου σιντριβανιού!

— Οί μου! Μου φαίνεται τή τρελαθώ! Οί τρελαθώ!

Έσφιγγε με άγωνία τή χείλια του, τ' άπρο-σημαδεμένα από μία γραμμάτσα άπρό. Η μυρωδιά τής βιολέτας που γέμιζε τόν άέρα, τή έπιπλα, τή κρεβάτι, τή κορμί του, τού φαίνότανε άβάσταχτη, τότε πλαντούσε, τόν έπιγε και πετάχτηκε άπάνω ζαλισμένος, τή γονάτ' του τρέμανε, τή μηλίγγια του βρούσανε κι όλα γύρω του τριπογουρίαν και χορεύανε.

«Ω! πως όρρώθηκε μέσα στή μπλέ σκοτάδι άνωπόταχο τή ένστιχο τής Σάρκας και πως άρ-χιτε να χορεύει σάν τή Σιλώμη μπροστά του, ό-μορφο και παντοδύναμο και γυμνό, με τή μπράτσα γεμάτα βραχιόλια, με τή χείρι γεμάτα άχτυλι-

ὅμως χάρηκα πού ἦταν τέτοιος ὁ δάσκαλος στό Λάκωμα καί εἶπα μέ τό νοῦ μου πῶς πάλε καλλιτέρα αὐτός πού εἶναι ἀξίος νά μαθαίνει τὰ παιδιὰ μονάχα νά συλλαβίζουσαν παρά ἐκεῖνοι πού πασαλειμένοι συνταχτικῶ καί ἄγρια γραφή φορτόνουσαν σχολαστικὰ τὰ παιδιὰ μέ βάρη ξένα καί στραβόνουσαν τὸ μυαλό τους μέ μισὲς γνώσεις, κι αὐτὲς γιὰ τὴ ζωὴ τους ἀνωφέλευτες. Πρώτῃ φορὰ πού δάσκαλος δὲ μοῦ χάλασε τὸ κέρι καί σὺν τὸν εἶδα δὲν τὸν ἐγνώρισα γιὰ δάσκαλο. Χαιρόμουν πού ὁ δάσκαλος αὐτός δὲν εἶχε ἄλλη διαφορά ἀπὸ τοὺς συνταχτικῆς του μόνο πού ἦταν κοιλὸς καί στοχαστικῆς νά χρησιμέψῃ τὰ λιγώστα κολυθδογράμματα πού ἐμαθε μικρὸς στὴ Χώρα γιὰ νά βγάξῃ κι αὐτὸς τὸ ψωμί του. Χαιρόμουν πού τὸ Λάκωμα δὲν τὸ μέλευε κανένα ξένο, σχολαστικῶ, δασκαλικῶ κεφάλι: μέ ροῦχα φράγκικα λιγδωμένα καί μέ μύριους γραμματικῶς κανόνες γιὰ μετὰγγισμα. Χαιρόμουν πού δὲν ἀπάντησα στό Λάκωμα κανέναν ἀπὸ κείνους τοὺς τρομεροῦς κορέους—τελειόφοιτο καμιάς πολὺ μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς—πού πεθαίνουσαν στὴν ἐπίδειξη τῆς πολυγνωσίας τους καί στὰ μακαρονικὰ λόγια τὰ ἀνείξερα τὰ παιδιὰ καί τοὺς ξένους ὅσοι τύχει καί περάσουσαν ἀπὸ τὰ μέρη τους. Ὁ κοιλὸς ὁ Σαμοθρακίτης, ὁ ξυπόλυτος, μέ τὸ καλόγνωμο πρόσωπο, τίς ξεθωριασμένες καθάρειες βράκες καί τὸ σικιάδι, δὲ μοῦ ἐβγαλε κανένα λόγο οὔτε μέ ἀπαρέμφορα οὔτε χωρὶς, μόνο δταν τὸν ρωτοῦσα ἀποκρινόταν καί, μέ ἀγάπη καί ἐπιεικεία, ἔλεγε γιὰ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ του πῶς μαθαίνουσαν εὐκόλα τὰ γράμματα καί θὰ τὰ μάθαιναν καλλιτέρα ἂν δὲν ἔπρεπε καί τὰ χωράφια, τ' ἄλώνια καί τίς ἐλιές νά κυτᾶζουσαν μαζί μέ τοὺς γονιοὺς τους. Καί τὸν ἀγάπησα τὸ δάσκαλο αὐτὸν πού δὲ μοῦ χάλασε, τὴν ὄρα ἐκεῖνη, τὸ παστρικό, νησιώτικο, ἐρημικῶ κατατόπι.

Βέβαια θὰ ἤθελα νά ἦμουν τοῦ τόπου βασιλιάς γιὰ νά κάνω τοὺς νησιώτες πιδ ἀνθρώπους. Ἀλλὰ πάλι δταν τὸ ξανασυλλογίστηκα καί προεἶδα τὸ ἀποτέλεσμα εἶπα: «καί ἔπειτα;» Κ' ἔπεσε ἡ βασιλική μου διάθεση, ἡ ἀναμορφωτική, ὅλη. Περισσότερες ἰδέες μοῦ ξυπνοῦσαν εἰ νησιώτες ὅπως ἦταν. Οἱ δὺς ναυτικοὶ ἀνέβαιναν ἀπὸ τίς Μακρολιές, ἔπου ἦταν ἀραγμένο τὸ ἱμπριώτικο καράβι γιὰ νά φορτώσει κάρβουνα. Τοὺς ρώτησα γιὰ τὸ γέρο δεσπότη τους τὸν Ἰωαννίκιο πού τὸν γινώριζα. Ἀποκρίθησαν πῶς εἶναι καλὰ καί τὸν ἀγαποῦσαν στό νησί τους. Ἄκουσα τοὺς κεχαγιάδες πού μιλοῦσαν γιὰ τὸ

κρασί πού τοὺς ἔφερε ἀπὸ τὴν Τένεδο τὸ ἱμπριώτικο καράβι. Ἐπειτα ἔλεγον ἦουχα ἦουχα, σὺν ἀδιάφορα, γιὰ κάτι κατσίκια πού τοὺς εἶχανε φύγει τὸ πρῶτ' καί δὲν τὰ ἔβρισκαν. Ὁ ὀδηγός μου τοὺς εἶπε πῶς κατὰ τὸ μεσημέρι εἶδαμε πέντ' ἔξη κατσίκια σὲ μιὰ ρεματιά, καί τοὺς ξήγησε σὲ ποῖο μέρος. Οἱ δὺς Σαμοθρακίτες βροκοὶ πού ἐπάνω τους ἔχουσαν μιὰν εὐγενικώτατη τεμπελιά καί ποτέ τους δὲ βιάζουσαν, τώρα εἶναι ἔτοιμοι νά τρέξουσαν, νά γυρίσουσαν ὅλο τὸ νησί, νά κυνηγήσουσαν ὄρες καί ὄρες πέντε κατσίκια στὰ κατσάδραχα, ἀφοῦ τὰ γύρεψαν ἕλλη μέρα καί δὲν τὰ ἦραν. Μὰ μήπως ἔχουσαν καί ἄλλη δουλειὰ ἀπ' αὐτὴν;

Τοὺς κέρασα ὄλου ἀπὸ ἓνα κρασί. Τ' ἄλογα ἀκόμα νά μᾶς τὰ φέρουσαν βράδυναζε καί ἡ Χώρα ἦταν δὺς ὄρες ἀλάργα. Ὡς πού νά μᾶς τὰ φέρουσαν πήγαμε κατὰ τὸ παρεκκλησιῶν—ἄλλη ἐκκλησιῶν στὸ χωριὸ δὲν ἔχει—καί περάσαμε ἀπὸ ἓνα ἄλώνι, στὸ ψήλωμα. Ἀλώνιζαν τ' ἄλογα τὰ βαστοῦσε μιὰ κόρη πού στεκόταν κατὰῖσα ἐπάνω στὸ δοκάνι καί ἔφερνε γύρα τ' ἄλώνι. Ἄλλοι λιχνίζουσαν πάρα πέρα.

Ἐδῶ περὶ κι ἀνίπερὶ τοῦ Μαυριανοῦ τ' ἄλώνια
Ἐκεί οἱ δώδεκα λιχνοῦ, οἱ δέκα συνεμπάζουσαν
Καί μιὰ μικρὴ μέλαχροινὴ τ' ἄλώνι ἐφροκίλει.
Ἡ μάννα τῆς τῆνε λολεῖ ἡ μάννα τῆς τῆ λεί.
—Ἐβγα κόρη ἀπ' τὸν κορνιαχτό, ἔβγα κι ἀπὸ τὸν ἥλιο
—Ἐγὼ τὸν ἥλιο θέλω τον, τὸν κορνιαχτό γιὰ πῶ τον
Μάνναμ, τὸν πρῶτο λιχνοστῆ ἀντρα νά μοῦ τὸν δώσεις
—Κόρη μ' ὁ πρῶτος λιχνοστῆς ἀλλὰ προικιὰ γυρεῖ
Γυρεῖς, τῶστρο, πρόβοτα καί τὸ φεγγάρι γίδια
Γυρεῖς, τὸν ἀγγερινὸ, μαντρὶ νά τὰ μιντρίξει.

Ἄραγε τέτοια νά διαλογιζόταν ἡ νησιωτοπούλα πού ἄλώνιζε καί γινώριζε βέβαια καί τὸ τραγούδι αὐτό, πού θὰ τὸ τραγούδιζε κιόλας σὲ κανένα συγγενικῶ τῆς γάμο; Τὰ τραγούδια τους καί ἡ ζωὴ τους ὅλη! Σταμάτησε τὸ ἄλώνισμα ἡ κόρη, καί σὰ μᾶς εἶδε ξένους διόρθωσε τὴ μαντίλα τῆς καί μέ τὸ χέρι μάζεψε ἀπὸ τὸ πρόσωπό τῆς μερικὲς σκορπισμένες τρίχες καί τίς ἔσπασε γιὰ νά μὴ χαλάσει ἡ χωρίστρα καί τὴν κατηγορήσουσαν στὸν κόσμο. Τοῦ περασμένου Ἀη-Γιαννιοῦ τὴν παραμονὴ τί νά ἐμαθε ἀραγες ἀπὸ τὸν κλειδῶνα;

Ἀνέδηκα κατὰ τὸ παρεκκλησιῶν φτωχικῶ εἶναι καί μικροῦτσικο, καί παπᾶς δὲ λειτουργεῖ ταχτικὰ γιὰτὶ δὲ μνήσκει στὸ χωριὸ παπᾶς. Πότε πότε ἔρχεται ἀπὸ τὴ Χώρα γιὰ καμιά βράβωση, στεφάνωση ἢ λείψανο. Κ' ἔλεγε ὁ χωρικός πού μᾶς ἀκολου-

θοῦσε, πῶς δταν κατεβάξῃ τὸ χειμῶνα νερὸ τὸ Ἐροπόταμο δὲν περνάει ἀνθρώπος ἀπὸ τὴ ρεματιά καί ἔτσι καί ὁ παπᾶς δὲν ἔρχεται ἀπὸ τὴ Χώρα, καί παιδιὰ μένουσαν ἀβάφτιστα γιὰ καιρὸ, καί νεκροὶ ἀδιάβαστοι θάφτονται, καί περνοῦσαν μεγάλες γιορτὲς Ἁγίων ἀλειτούργητες. Ἐκαίγαν ὡστόσο καντήλες στὸ παρεκκλησιῶν. Ἀναψα ἓνα κεράκι καί τὸ ἔστησα στὸ σιδερένιο χοντροφτιασμένο μικρὸ μανουάλι. Εἶδα ἓνα κόνισμα μέ πέντε φουστανελλάδες ζωγραφιστοὺς ἦταν καί τὰ ὄνματά τους γραμμένα ἀποπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τους, Μανουήλ, Θεόδωρος, Γεώργιος, Μιχαήλ καί πάλι Γεώργιος. Ἦταν οἱ πέντε νεομάρτυρες Σαμοθρακίτες πού χρόνια μετὰ τὸ χαλασμὸ γύρισαν στὸ νησί τους ἀφοῦ εἶχαν τουρκέψει στὴν Πόλη, καί ξαναγίνηκαν χριστιανοὶ καί γι' αὐτὸ τοὺς πήραν οἱ Τούρκοι, τοὺς βασάνισαν καί τοὺς θανάτωσαν στὴ Μάκρη. Ἡ μνήμη τους γιορτάζεται στίς 6 τοῦ Ἀπριλίου κάθε χρόνο, στὴ Σαμοθράκη, στὴ Μάκρη καί στὸ Ἅγιον Ὄρος, κ' ἓνας μοναχὸς Ἰάκωβος τοὺς ἔγραψε καί ἰδιαίτερη ἀκολουθία.

Μᾶς ἔφεραν τ' ἄλογα καί καθαλικάψαμε περάσαμε τὸ Ἐροπόταμο, εἶδαμε ἀπὸ μακρεια τίς Μακρολιές καί τὸ ἱμπριώτικο καράβι ἀραγμένο, ἐκεῖ πού ἔπιασαν λιμῶνα καί οἱ Τούρκοι σὺν ἦρθαν γιὰ νά χαλάσουσαν τοὺς νησιώτες καί νά ρημάξουσαν τὸ νησί. Καί ἀπὸ μέσα ἀπὸ τίς ἐλιές, τὰ χωράφια, τοὺς φράχτες καί τίς ἀνθισμένες λιχαριές πού βράδυ βράδυ σκόρπιζουσαν τὴ δροσερὴ μυρωδιά τους στὸν ἀέρα, ἀνεθήκαμε στὴ Σαμοθράκη. Τὸ χωριὸ ἦταν ἦσυχον καί μερικὰ παραθύρια φωτισμένα. Στὴ δόση, μόλις ἔφεγγε μιὰ στερνὴ χλωμὴ ἀντιφεγγιά, σχεδὸν στυομένη, καί τ' ἄστρα ἔβγαιναν ἓνα ἓνα.

(Ἀκολουθεῖ)

ΙΔΑΣ

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΗΝ ΟΞΩΠΟΡΤΑ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Καλλιτεχνικὴ ἔκδοσις τοῦ «Σεράπιου» τῆς Ἀλεξάνδρειας, μέ τὴν εἰκόνα τοῦ συγγραφέα. Πουλιέται σὶὰ γραφεῖα τοῦ «Σεράπιου» (Revue «Serapion». Alexandria --- Egypte) φρ. 5. Γιὰ τοὺς συνδρομητὰδες τοῦ «Σεράπιου» καί τοῦ «Νουμᾶ» φρ. 3.

δια, μέ τὰ νύχια τὰ βυμένα μέ κινὰ.

Δὺς ρουμπίνια ἀγοσταλάζουσαν στὴν ἀκρὴ τῶν βυζῶν τῆς καί τοῦ ἀνάβανε τὸ αἷμα κ' εἶχε πλεξίε τὰ χέρια του γύρω στὰ γόνατά του καί κύταζε ἀπὸ τὸ κρεβάτι (πού εἶταν βαθὸ καί σκοτεινὸ σὺν τὰ φως), κύταζε τὸ ἐστικτό του νά χορεύει, πότε ἀργά, σερτά, ποθοκουρασμένα, πότε τρελά καί μιννάδικα καί ξεφρενιασμένα, σὺν μπόρα σάρκινη, κι αὐτὸς ἔτρεμε γιὰτὶ φοβότανε, γιὰτὶ ψυχχνεμιζότανε τὸ τί θὰ τοῦ ζητοῦσε... Ἀπάνω σὲ ἀσημένιο δίσκον τὸ κεφάλι τοῦ Προφήτη, πού διαλαλοῦσε στὴν Ἐρημὸ τῆς Γῆς τὴ Βασιλεία τ' Οὐρανοῦ.

— Μὴ! μὴ χορεύεις! μὴν κάνεις ἔτσι! Μὴ μ' ἀγγίζεις! μὴ μ' ἀγγίζεις! Μοῦ φαίνεται θὰ τρελαθῶ, Νόρα!

Ρήχτηκε στὸ παραθύρον μεσόγυμνος, σὰ νά τόνε κυνηγοῦσε κανεὶς κ' ἡ Νόρα εἶχε τώρα πιά βάλει τὴ ρόμπα τῆς τὴ βυσινιά κ' εἶχε πέσει στὴν πελοθρόνα, κουρασμένη καί λυπημένη κι ἀκόρεστη.

Ἡ Αὐγὴ ἀρχίζε τώρα νά φαίνεται ἀπὸ τίς γρίλιες, χλωμὴ-χλωμὴ σὺν ἀβροστη γυναίκα. Ἐνα φῶς τρεμάμενον, πού μόλις τώρα γεννήθηκε, ἦ τὴν ἀρχίζε νά πεθαίνει, φεγγογλιστροῦσε στὴν κάμερα, δειλὸ δειλὸ καί φοβισμένο. Κι ὡς ἀνοιξε τίς κουρ-

τίνες τοῦ παραθυριοῦ ὁ Ὀρέστης, τὰ μάτια του πονέσανε στὸ φῶς κ' ἔπεσε στὸ ντιβάνι δίπλα, μέ ἀναποδογυρισμένας τίς ἀπαλάμες ἀπάνω στὸ βελούδο κι ἀναγερότὸ κεφάλι ἀπάνω στὰ προσκεφάλια. Κι ὡς ὕψωσε τὰ μάτια του ἀπέναντι στὸν τοῖχον, τὸν ἀγνωφωτισμένο ἀπὸ τὴν Αὐγὴ, ἓνα ἀνατριχίασμα φόβου ἔσεισε τὸ κορμί του.

— Γιατὶ νά βάλεις αὐτὴ τὴ ζωγραφιά, γιὰτὶ νά βάλεις αὐτὴ τὴ ζωγραφιά, Νόρα;

— Τί; Δὲ σ' ἀρέσει; Εἶναι ἡ ζωγραφιά τοῦ Μορώ, πού τόσο ἀγαπᾶς. Πόσες φορὲς δὲν πήγαμε στὸ Μουσεῖον τοῦ Μορώ γιὰ νά τὴ δοῦμε! Θυμᾶσαι; «Οἱ μνηστῆρες τῆς Πηνελόπης». Θυμᾶσαι;

Τὰ χεῖλια τῆς ἀνοιχτήκανε σ' ἓνα χαμόγελο καταπόρφυρον θριάμβου, τὴν ὄρα πού καί τῶν δὺς τους οἱ ματιές ἀργοσερνόντανε ἀπάνω στὴ μεγάλη ζωγραφιά.

Ἐνα αὐτοκρατορικῶ ξεφάντωμα, τραπέζια φορτωμένα μέ κόκκινα κρέατα καί κόκκινα λουλούδια, ἄλλα ἀναποδογυρισμένα καί σπασμένα, οἱ μνηστῆρες ὄρατοι καί λεβεντόκορμοι πεθαίνουσαν ἀπάνω στὰ μαλακὰ κρεβάτια, λαθωμένοι ἀπὸ μεγάλα κόκκινα βέλη, πού σὺν κοντάρια βρέχουσαν ἀποπάνω. Μιὰ δούλα, βελουδένια κι ἀπαλή, χαδολογοῦσε κ' ἔ-

κρυφτε μέ τὸ ζεστὸ κορμάκι τῆς μιὰ μεταξομαλλὴ ἀλαφίνα. Στὴν ἄλλη ἄκρη ἓνας περὶφανος Λεβέντης, ντυμένος γαλάζια, μ' ἓνα πορφυρὸ ξεφουτωμένο κρόνον, ὀλόρθον κερσωμένο ἀπάνω στὸ στήθος—(μὴν εἶταν ὁ Ἀντίνοος; μὴν εἶταν ὁ Ἀντίνοος;)—ἀρθωμένος καί γύμνωσαν τὰ στήθη του ἴσαμε κατὰ ἀπὸ τὸν ἀφάλο κι ἄπλωνε τὸ ἄλλο του τὸ χέρι ἀσφαλὸγλωσσος καί ὕβριστής (τὸ στόμα του εἶτανε γεμάτο κ' εὐτυχισμένο σὺν τὰ πτόματα πού βρίζουσαν), λὲς καί προκαλοῦσε τὴν κατακόκκινη σαϊτιά τοῦ Ὀδυσσεὺς πού ἐρχότανε καταπάνω του βουίζοντας νά τόνε σφάζει: — Σφάζε με! Τί μέ μέλει; Στὸ χρυσὸ κλινάρι σου ἀγκάλιαζα ἐγὼ δέκα χρόνια τὴ γλυκειὰ γυναίκα σου! Δὲ φοβοῦμαι τὸ Χάρο ἐγὼ! Τὰ χέρια μου χορτασμένα εἶναι ἀπὸ τὰ ὠραία κορμιά καί τὰ χεῖλια μου κουραστήκανε νά φιλοῦνε καί κύταζε! νά, τὰ μεριά μου χορτάσανε ξεφκιντώνοντας χρόνια καί χρόνια! Δὲ φοβοῦμαι τὸ Χάρο ἐγὼ!

Κι ὁ Ποιητὴς δίπλα του, στεφανωμένος μέ ρόδα, ἀνοίγει κιστὴς καί τιποτένιος τὰ χέρια του κ' ἐπικαλεῖται ἔλεος.

— Μὴ μὲ σφάζεις ἐμένα! Λυπήσου με! Ἐγὼ δὲν τραγουδοῦσα θεληματικὰ, μ' ἀναγκάζουσαν!

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιά την Αθήνα Δρ. Β. — Γιά τις Έπαρχίες Δρ.

Γιά το Έξωτερικό Δρ. Χρ. 10.

Γιά τις έπαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες (2 Δρ. την τριμηνία) συνδρομές.

Κανένας δε γράφεται συνδρομητής ή δε στείλει μπουστά τη συνδρομή του.

10 λεπτά το φύλλο λεπτά 10

Τα περασμένα φύλλα του Νουμά πουλιούνται στο γραφείο μας στη διπλή τιμή.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στά κωδίκια (Σύνταγμα, 'Ομόνοια Έθν. Τράπεζα Υπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχόδρομου (Ακαδημία), Βουλιά, Σταθμός Υπόγειου Σιδηρόδρομου 'Ομόνοια), στη κιάκα Γιαννοπούλου (Χαυτεία), στα βιβλιοπωλεία 'Εστίας Ε. Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στη Βουλή).

Στην Κέρκυρα, Πάτρα και Βόλο, στα Πρακτορεία των Έφημερίδων, στον Πύργο στο βιβλιοπωλείο του κ. Κ. Βαρουζίη.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τρελλός και προδότης; — 'Αληθινοί άντρες — Μὲ πόξες και με σάλπιγγες — Τὸ κράτος τοῦ νόμου — 'Ολα φυσικά — Ανγμοί και δλοφυρμοί.

ΟΥΤΕ τρελλός ὁ Τυπάλλος, οὔτε προδότης. 'Οχι. Έκαμε κι αὐτός ὅ,τι ἔκαμε κι ἄλλος ὁ στρατός μας στὸ Γουδί. Έπαναστάτησε. Τὸ Γουδί δὲ βάφτηκε μ' αἷμα, γιατί δὲν τοῦ ἀντιστάθηκε κανείς. Στὴ Σαλαμίνα συνέβηκε τὸ ἐναντίο. Καί γι' αὐτὸ δὲν πέτυχε ἡ ἐπανάσταση τοῦ Τυπάλλου.

'Ας τὸσο εἶναι προδότης, λένε, γιατί πῆγε νὰ βουλιάξει τὰ θωρηχτά μας. 'Α δὲν πιτύχαινε ἡ ἐπανάσταση στὸ Γουδί ἡ ζημιὰ μας, με μᾶς λέτε. — και μιλοῦμε και γιά ὑλικὴ και γιά ἠθικὴ ζημιὰ — δὲ θάτανε μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ ζημιὰ πού θὰ παθαίναμε κι ἂ βουλιάζαν και τὰ τρία θωρηχτά και ἄλα τάντιτοσιλλικά μας μαζί;

Θὰ μᾶς πείτε στενοκέφαλους, μὰ ἔτσι ἔμεψ τὰ κρίνουμε τὰ πράματα. Πάντοτε σχετικὰ. 'Ο Τυπάλλος, στὴ συνείδησή μας, θὰ μὲνει πάντοτε ὡς ἑνας ἐπαναστάτης πού ἀπότυχε ὡπως ὁ κ. Ζορμπᾶς κι ἀλάκατος ὁ Στρ. Σύνδεσμος, ὡς ἑνας ἐπαναστάτης πού πέτυχε. Αὐτὸ εἶναι ὄλο.

*

Ο ΤΥΠΑΛΛΟΣ πολέμησε στὴ Μακεδονία. Πολέμησε

κι ὁ Δεμέστιχας. Μπορεῖ νὰ πολέμησανε κι ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ Ναυτικοῦ πού ἐπαναστατήσανε τὴν περασμένη Παρασκευὴ μαζί τους. 'Οχι, λοιπὸν προδότες, μὰ πατριῶτες. 'Οχι, λοιπὸν τρελλοί, μὰ παληκάρια. Γιατί τὸ κάτω κάτω — τί τὰ θέτε; — διψάμε και γιά λίγη παληκαριά, ἀδιάφορο πῶς θὰ μᾶς φανερωθεῖ.

Κ' ὕστερα ἀπὸ τὴ «Δευτέραν ἐν Σαλαμίνα ναυμαχίαν» τῆς περασμένης Παρασκευῆς, ἂ δὲν τιμήσαμε και τόσο τοὺς προγόνους μας, δείξαμε ὁμως στοὺς ὀχτροὺς μας πῶς δὲ μᾶς λείπουν οἱ ἀληθινοί και οἱ ἀποφασιστικοί άντρες. Καί θὰν τοὺς κάναμε κάπως νὰ μᾶς συλλογίζονται.

*

ΔΕΙΔΙΝΟ. Στὴν πλατεία τῆς 'Ομονοίας. 'Ενα στρατιωτικὸ σῶμα περνάει γυρίζοντας ἀπὸ τοῦ Σκραμαγαγκά. Σάλπιγγες, κὸρδωμα, περηφάνεια,

'Απὸ πού γυρίζει αὐτὸς ὁ στρατός; 'Απὸ τὸν πόλεμο; Καί ἡ νίκη;

'Αλοῖμονο! Σφίγγεται ἡ ψυχὴ κανένος νὰ βλεῖπει τέτια κινώματα. Χαθήκανε οἱ ἄλλοι, οἱ ἀπόμεροι ἄρμοι, γιά νὰ πάνε οἱ άντρες στοὺς στρατιῶνες τους και εἶταν ἀνάγκη νὰ βροῦν οἱ σάλπιγγες τὰ νικητήρια, τὴ στιγμὴ πού ὁ στρατός μας γύριζε νικητὴς και τροπαιούχος ἀπὸ τὸν ἔνδοξο 'Ελληνοελληνικὸ πόλεμο;

Οὔτε σπειρὶ μυαλό;

*

ΝΑ μὴν πολυκαμαρώνει δὲ και ἡ Κυβέρνηση πῶς τὰ κατάφερε **ΑΜΕΣΩΣ**, σὲ λίγες ὥρες, νὰ ἐπιβάλλει αὐτὸ κράτος τοῦ νόμου!

Αὐτὸ τὸ «Κράτος» και αὐτὸς ὁ «νόμος» και αὐτὴ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ κράτους τοῦ νόμου τί εἶχανε γίνει στὴς 15 τοῦ Τρωγγιτῆ, ὅταν ὁ στρατός βρισκότανε μαζεμένος στὸ Γουδί;

Δὲν μπορούμε νὰν τὸ νιώσουμε τί εἶδος νόμος εἶναι αὐτός, ὅταν παγαίνει ὁ στρατός και λείει στὴν Κυβέρνηση: — Χτύπησέ τους και **ΘΑ ΣΕ ΣΥΝΤΡΕΦΩ!**

«Κράτος τοῦ νόμου» ἐπιβάλλεται μονάχα ὅταν ἡ Κυβέρνηση μπορεῖ νὰ πεῖ στὸ στρατό:

— Σὲ διατάζω νὰ κάνεις αὐτὸ κ' ἐκεῖνο!

Μὰ λέτε σήμερα νὰ μπορεῖ ἡ Κυβέρνηση νὰ **ΔΙΑΤΑΞΕΙ**, και μάλιστα τὸ στρατό;

'Οχι, λοιπὸν ἡ Κυβέρνηση, μὰ ἡ 'Επανάσταση αἰπέβαλε τὸ κράτος τοῦ νόμου — γιά νὰ λέμε τὰ πράματα με τῆληθινὸ τους τῶνομα.

*

ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ και ζοῦμε μέσα σ' ἐπανάσταση. Αὐτὸ πρέπει νὰν τὸ νιώσουμε πιά ὄλοι μας. Κι ὅταν πιά τὸ κλονίσουμε αὐτὸ, θὰ ξεγήσουμε εὐκολα, δίχως νὰ ξαφνιαζόμαστε, τὸ κίνημα τοῦ Τυπάλλου, θὰ ξεγήσουμε εὐκολα και θὰ βροῖμε φυσικὸ και κάθε ἄλλο κίνημα και κάθε ἄλλη στάση πού θὰ γίνουν αὔριο μεθαὔριο.

'Όταν ἡ ἐπανάσταση κάνει τὸ πρῶτο βῆμα τῆς, ὄλα

πρέπει νὰν τὰ καρτερεῖ κανείς και με τίποτε νὰ μὴν ξεφνιαζέται.

*

ΠΙΑΣΑΝΕ τὸν Τυπάλλο, πιάσανε και τοὺς ἄλλους. Καλά. Θὰ δικαστοῦνε, θὰ κατεδικαστοῦνε γιά τὸ ἄθωο-θῶο. Ὅταν τὸ δοῦμε μεθαὔριο. Στὸ δικαστήριο ὄλα θὰ ξεδιαλυθοῦνε, ὄλα. 'Ισάμε καινὴ ὥρα τὴν ὥρα, γιά τῶνομα τοῦ Θεοῦ, ἔς μὴ μᾶς τοὺς κάνουν ἀνάγνωσμα οἱ ἔφημερίδες κι ἔς μὴ μᾶς φουσκώνουνε με ψευτιές. 'Ας σεβαστοῦν ἐπιτέλους λίγο και τὰ πρόσωπα κ' ἑμᾶς — ἂν ὄχι και τὸν ἑαυτὸ τους. Νά, λ. γ. ἡ «'Επερινή» τῆς Τετράδης ἔγραψε πῶς ὁ Ζορμπᾶς και οἱ ἄλλοι ἔμα τὸς πιάσανε ἀρχι-νήσανε τὰ κλάματα: «μετὰ λυγμῶν και ὀλοφυρμῶν ὄδη-γῆθησαν ἐνώπιον τῶν χωροφυλάκων»!

'Αθρῶποι πού ἀντικρύσανε ἄρεθα μιὰ ὀβίδα τῶν 27 δὲν κλαίνε σὰ μαρουδέλια μπροστὰ σ' ἑνα χωροφύλακα. Νὰ μᾶς συμπαθεῖ, ἂν ἔχουμε λάθος.

ΣΕ ΜΙΑ ΓΥΦΤΙΣΑ

Τὰ περασμένα κι ἂ μοῦ πεις τί μ' ὄφελει, τί βγάξω; Στὸ χέρι μου ἂν μουτικὲς γραμμὲς ἀκολουθεῖς, Τὰ περασμένα λησμονῶ και μόνο ἐπὶ κοιτάζω Πού με τὰ θεῖα μάτια σου κοντὰ σου με κρατεῖς.

'Ω! μάτι! πού στοῦ δοῦμον μου τὸ θάμπωμα ὡς βροῖα,

'Αστέρια ἀνονεύροντα ἀγάπης, ποθητὰ.

'Αστέρια πού ἀπάνω σας τὸ βλέμμα μου ἀφήνα,

'Εσείς νὰ μ' ὀδηγήσετε σὲ μέση ὀνειρεντὰ.

'Απ' τὸ ἡλιοβασίλεμα, σεις τίς χροσὲς ἀχτίδες

Και τὰ παιχνίδια τοῦ φωτός και τίς βαθυεῖς ομιές,

Σκοτάδι και λαμπύρισμα, θλίψη γλυκειὰ κ' ἐλπίδες,

Σεις ὄλα τὰ κρατήσατε σ' ἀσύγκριτες ματιές.

Και τί ἂν ἡ νύχτα ἔρχεται ζηλιάρα νὰ σᾶς σβύσῃ;

Περὶφρανα κι ἀτρόμητα γυρίζετε παντοῦ.

Φτερά στοῦ μου δίνετε και φῶς σ' ὄλη τὴ φύση,

Στὰ κύματα, στὰ σύγνεφα, στὰ βάθια τοῦρανοῦ.

Και ὡς τὸ φῶς τὸ θεῖο σβεῖ κι ἀπλώνεται σκοτάδι,

Μόνη ἡ ματιῖ σου μουτικὰ τ' ἀπλώνει ἡ σκοτεινὴ.

Τότε σ' αὐτὴν τὸ χαλαρὸ θωρῶ τοῦ μαῦρου 'Αδῆ,

'Ανατριχιάζω... κ' ἤθελα νὰ βρισκομουν ἐκεῖ.

Και νὰ πνεγῶ στοῦ πέλαγο τῆς μαύρης τῆς ματιᾶς σου,

Νάβρω σ' αὐτὴν Παράδεισο και Κόλαση βεθιά.

Χαρὰ κι ὀθλίψη ἄφραση στὰ μαῦρα κύματά σου,

Ζωὴ και θάνατο γλυκὸ σ' ἀγάπης ἀγκαλιὰ.

'Αφέντη, μὴ με σφάζεις! Κλαίω, κυλιοῦμαι στὰ πόδια σου, σκλάβο σου κάμε με, πᾶτα με, δέρνε με, ἀφηνέ με μόνο νὰ βλέπω, ἀφηνέ με μόνο νὰ βλέπω, τὸ φῶς τὸ γλυκὸ τῆς μέρας!

Κι ἀπάνω ἀπ' ὄλα τὰ κεφάλια κι ἀπ' ὄλα τὰ αἵματα (ὦ! πῶς ἔτρεμε συθέμελο τὸ κορμί τοῦ 'Ορέστη και πῶς χαμογελοῦσε θριαμβευτικὰ τὸ χλωμὸ στόμα τῆς Νόρας!) ἀπάνω ἀπ' ὄλα τὰ αἵματα, στεφανωμένη σύγκορμα ἀπὸ ἀχτίδες και φίδια, ὕψωνότανε ἀνάερα ἡ Πηνελόπη — τὸ Αἰώνιον Θῆλυ. — ἤρεμη, ἀσάλευτη, κυτάζοντας ποιὸς θὰ νικήσει, ποιὸς θάναι ὁ πιότερο δυνατός, γιά νὰ τοῦ χαμογελάσει και νὰ τοῦ δοθεῖ.

Κι ἀπάνω ἀπὸ τὸ μεσονύχτι τῶν μελλιών τῆς λαμποκοποῦσε κατακόκκινος ἑνα θεόρατο ἄστρο...

—

Τὸ σῶμα τοῦ 'Ορέστη ἔκαιε. Έκλεισε τὰ μάτια του κι ἀνοίξε ἱκετευτικὰ — ὡς τὸν Ποιητῆ — τὰ χέρια του, ἀπαρηγόρητος.

Και ξετυλιζοῦνται τῶρα τοπεῖα τρελὰ μπροστὰ του, πού δὲ μετακαλεῖοῦνε και τὸ λιοπύρι τὸ γυμνὸ τὰ κλεῖ κ' εἶναι κίτρινα, σὰ νάναι λιγωμένα κ' οἱ

ἦσκιοι τῶν δέντρων πέφτουνε και βάφουνε τὸ χῶμα και τὰ μονοπάτια στενὰ και ὕπουλα λοξανεβαῖ-νουνε και στραγγαλίζουνε τὰ πρᾶσινα βουβά.

Πουθενὰ πούλι και δροσιὰ κι ἀνάσκ. Καί στὴ μολυβένια, στὴν ἀβάσταχτη σιωπῆ, τὰ τζιτζικια μόνο πού φωνάζουνε και τρυποῦνε σὰ βελόνες τὴν ψυχῆ...

(Θέ μου! Θέ μου!)

III

'Όταν γύρισε σπῆτι τοῦ ὁ 'Ορέστης, μέρα πιά, και βροῖκε τὴ Χρυσούλα στοῦ κρεβάτι ὡς ἀποκοιμισμένη, μιὰ περιφρόνητη ἀκράτητη τοῦ σπᾶραξε τὰ χεῖλια κ' ἤθελε ν' ἀπλώσει τὸ μπράτσο του, νὰ τὴ σείσει, νὰ τὴν ξυπνήσει κι ὅπως θάνοιγε τὰ μάτια τῆς και θάταν ἀκόμα σαστισμένη ἀπὸ τὸν ὕπνο, νὰ τῆς ρῆξει κατὰψυχα, μέσα σ' ἑνα γέλοιο δυνατὸ, ὄλη τὴν ἀηδεία και τὴν ἀγανάχτηση πού τοῦ προξενόσε, ἔτσι πού κοιμότανε ἤσυχη, γιά νὰ ξυπνήσει ὕστερα και ν' ἀρχίσει, ποιὸς ξέρει, τὰ κλάματα και τὰ παρακαλετὰ...

'Η Χρυσούλα μῆτε ἔκλαψε, μῆτε τὸν παρεκάλεσε τίς ἄλλες μέρες. 'Αρχισε νὰ συνθίξει. Μετὸ

κεφάλι μέσα στὰ γόνατα, πεθωμένη ἀπὸ τὴν κούραση και τὴν ἀπελπισία, καθότανε ὄλη τὴ νύχτα, ἑνα κουδᾶρι ἀπάνω στὴν πολυθρόνα και περιμένε τὸν 'Ορέστη. 'Ολομόνχη μέσα στὴν πολυαγαπημένη ἐκείνη κάμερα, πού τόσες φορὲς τὴν εἶδε νὰ λιγώνεται ἀπὸ τὴν ἀγάπη κι ἀπὸ τὴν ὕποταγῆ, τὰ περασμένα τᾶβλεπε νὰ περνοῦνε ἀπὸ τὸ νοῦ τῆς ὡς ὄνειρο τόσο βροῖ ἀπὸ τὴ γλύκα, πού ἔμοιαζε βραχνιάς. 'Ο 'Ορέστης! Παντοῦ ὁ 'Ορέστης! Σήκωνε τὰ μάτια τῆς στὴ φωτιὰ πού ἀναφτε μπροστὰ τῆς και κύταζε τίς φλόγες και κύταζε τὴ στάχτη και τὰ σαγόνια τῆς χτυποῦσανε ἀπὸ τὸ κρῦο. 'Ω! ὄς εἶταν νὰ μπορούσε νὰ ξεδιαλύνει ὄλο τὸ μωρτυριο κι ὄλη τὴν ἀγάπη πού τῆς ἔκανε κουρέλια τὴ ζωὴ! Μὰ δὲν ἤξερε τίποτα, τίποτα. 'Ηξερε μόνο πῶς ἀγαποῦσε τὸν 'Ορέστη. Τὸν ἀγαποῦσε τόσο πολὺ πού δὲν τῆς ἔμενε πιά δύναμη ν' ἀνοίξει τὸ στόμα τῆς και νὰ τοῦ παραπονεθεῖ. Κκι γιατί νὰ παραπονεθεῖ; 'Η ἀγάπη τῆς δὲν εἶτανε πιὸ μεγάλη ἀπὸ τὸν πόνο; Καί τότε γιατί νὰ μιλήσει; Μιλεῖ κανείς σὰ ζητᾶ τὸ δικιο του κ' εἶναι ἀποφασισμένος νὰ παλέψει γιά νὰ τὸ βρεῖ. Μὰ ἡ Χρυσούλα τί νὰ ζητήσει και τί νὰ φωνάξει, ἀφοῦ μῆτε μπορεῖ, μῆτε και θέλει νὰ παλέψει. 'Η ἀγάπη τῆς θάταν πάντα

Το μελωπό σου δάχτυλο γιατί τὸ τριγυρίζεις
 Στῆς ἄσπρης ἀπαλάμης μου τίς μυστικὲς γραμμές ;
 *Ὅλα τὰ ξέρω τὰ παλιά γιατί μου τὰ θυμίζεις
 *Ἀφοῦ νὰ σβυῶνται βλέπω τι σὰ μακρονὲς σκιές ;
 *Ἄσε τὸ χέρι μου, ἄσε τὸ ἔμνευ νὰ κυτᾶξῃς.
 Καὶ νὰ μου πῆς στὸ δρόμο σου, τοιγάρνα, τὸ μακρὸ
 *Ὅπου ποτὲ δὲ βρίσκειται λιμάνι γιὰ ν' ἀράξῃς,
 *Ἀστὲρι διαβατάριον, ἀκούραστο πουλί,

*Ἔτσι παντοῦ ἐδιάβηκες χωρὶς νὰ σοῦ παραῖξῃ
 Χωρὶς νὰ κλαίῃ σου ἡ καρδιὰ στὸν τόσο χαλασμό
 Ποῦ τὸ γοργό σου πέρασμα ξενιτῆ ; δὲ σὲ τρομάζει
 *Ὅπου ἀφίνας πίσω σου στὰ στήθια πεθαμὸ ;

Μὴ μου μιλεῖς γιὰ τὰ παλιά χρυσάφι μὴ μὲ τάζεις,
 Τὰ περσομένα ξέχασα, τὰ πλούτη παραϊτώ,
 Φτάνει μ' αὐτὰ τὰ μάτια σου εἰς τὸ μὲ κυτᾶξεις,
 Μάτια, ποῦ κόσμ' ἀνεύρατων μου δείχνουν μαρικό.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΗΛΙΑ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ*

Παρόμοια ἐφεκτικὴ στάση τηρήσανε οἱ Ἕλλη-
 νες καὶ ἀπέναντι τῶν ἀπελευθερωτικῶν τάσεων τῶν
 Ἀρμενιδῶν, ἂν καὶ οἱ τάσεις αὐτὲς δὲν ἀγγίζανε
 τόσο τὴ σφαῖρα τῆς μεγάλης ἐλληνικῆς ἰδέας. Τὴ
 βαθύτερη σημασία τῶν ἀρμενικῶν σφαγῶν οὔτε σή-
 μερα ἀκόμα δὲν τὴν καταλάβαιν ὀρθὰ οἱ Ἕλληνες.
 Τὸ ἐναντίον, οἱ Βουλγάροι δειξάνε σημεῖα ζωηρῆς συμ-
 πάθειας, καὶ ἡ Σοφία εἶτανε τὸ καταφύγιον τῶν Ἀρ-
 μενιδῶν ἐπαναστατῶν. Στὸ ἐξωτερικόν, τὰ ἐπανα-
 στατικὰ κομιτάτα τῶν Ἀρμενιδῶν, Βουλγάρων καὶ
 Νεοτούρκων βρισκόνταν σὲ διαρκῆ συνενόηση γιὰ
 τὰ μίση τῆς ἀνατροπῆς τοῦ ἀθλιῶν καθεστῶτος τοῦ
 Χαμίτ καὶ τῆς ἐφχρημογῆς ἀστικῶν μεταρρυθμίσεων.
 Οἱ Ἕλληνες ἢ ἀγνοοῦσαν, ἢ δὲν καταλάβαιναν ὀρθὰ
 τὴ βαθύτηρη σημασία δῶν αὐτῶν τῶν τάσεων.
 *Ὅλοι αὐτοὶ εἶτανε γιὰ κείνους «ψευτοεπαναστά-
 τες». Ποτὲ ἔθνος δὲν εἶχε πάθει τόση ἰδεολογικὴ
 καὶ ἀνικανότητα νὰ καταλάβῃ τὴν πραγματικότη-
 ὄσο τὸ Ἑλληνικόν, γιὰ τοῦτο ὁμοῦ καὶ ποτὲ ἔθνος
 δὲ βρέθηκε ξαφνικὰ τόσο ἀπροετοίμαστο μπροστὰ
 σὲ ὀλέθρια γι' αὐτὸ γεγονότα, ὅπως αὐτό.

Τὴν ἴδια ἐπιπόλαιην στάση ποῦ πῆρε ἀπέναντι
 τῶν ὀρθοδόξων κρατῶν τοῦ Αἴμου, πῆρε, ἐννοεῖται,

*) Κοίταξτε τὸ περατωμένο φύλλο.

καὶ ἀπέναντι τῆς Τουρκίας. Κ' ἐδῶ τέλεια ἀνικα-
 νότητα νὰ μὴ βαθύτερα στὴ ρίζα τῶν φαινομένων
 καὶ νὰ μαντέψῃ τὸ μέλλον. Τὴ σκπίλα τοῦ φρου-
 δαλικοῦ συστήματος τοῦ Χαμίτ τὴ θεωροῦσε ὄχι
 προσωρινὸ φαινόμενον, προσωρινὴ ἀνηθικὴ θέση,
 ἀλλὰ αἰώνια καταστάσι, φῶσει τάχατες, στοὺς
 Τούρκους, στοὺς μουσουλμάνους. Εἶναι τὴν σάπια
 ἢ Τουρκία ; *Ἄρα πάντα θὰ εἶναι σάπια ἑραπεία
 δὲν ὑπάρχει ἐτοιμοθάνατος ποῦ τὸν προτιμᾷ δια-
 μελισμός. Κ' ἡ κληρονομία του ἱστορικῶ ἀνήκει
 μόνο στὴν Ἑλλάδα, τὴν ἄλλοτε κυρίαρχη. *Ἄλ-
 λως τε ὁ Πορθητῆς μᾶς ἔδωσε τὰ «μεγάλα προνό-
 μια», ποῦ καμιά δύναμη, καμιά ἐξέλιξι δὲν μπο-
 ρεῖ νὰ τ' ἀλλάξῃ ! *Ὅστε ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος εἴμα-
 στε ἐξασφαλισμένοι. Οἱ Τούρκοι δὲ θὰ μᾶς πειρά-
 ζουν ποτέ. Εἴμαστε σχεδὸν σύμμαχοι μαζύ τους.
 Τοὺς ἐπιφύθους Βουλγάρους ἄς κοιτάξουμε ! Καὶ
 δὲς* του τσακώματα γιὰ ἐκκλησίες, γιὰ παρακ-
 κλήσια καὶ γιὰ πέντε δέκα ψευδοἰσχυροὺς πατριαρ-
 χικούς, καὶ δὲς* του τόνους καὶ κηκὸ στὴ Μκεδο-
 νία. Μεγαλύτερη μυωπία ἀδύνατο νὰ φαντασθῇ κα-
 νείς, μυωπία, ποῦ, ὅπως θὰ ἴδουμε πάρα κάτω,
 ὠφέλησε, ἐννοεῖται, μόνο τοὺς Τούρκους.

Ἡ τουρκικὴ ἐπανάστασι εἶτανε ἓνα μεγάλο
 ξάφνιασμα γιὰ τοὺς Ἕλληνας, δυστυχῶς ὁμοῦ μόνο
 ξάφνιασμα καὶ ὄχι μαθημα. Τὰ ἔθνη δὲ διδάσκουν-
 ται καὶ δὲ μορφώνονται, βέβαια, σὲ λίγους μῆνες.
 *Ἔτσι, ποτὲς ἔθνος δὲ βρέθηκε σὲ τέτοια δύσκολη
 θέση, ὅπως τὸ Ἑλληνικὸν ἀπέναντι τῆς Τουρκικῆς
 Ἐπαναστάσεως. Δὲν ἤξερε ἂν ἔπρεπε νὰ χαρῆ ἢ νὰ
 λυπηθῇ. Τὰ «ζήτω» τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὸ Σύν-
 ταγμα δὲν μπορούσαν νὰ ἔχουν κείνον το βαθὺ ἐν-
 θουσιασμό, ἐπειδὴ ἀποπίσω κρύβονταν ἓνας ἀόρι-
 στος φόβος μπροστὰ τῷ μέλλον ἓνος νέου καθεστῶ-
 τος, ποῦ μήτε τὸ περιμέναν, μήτε καὶ ἐργαστή-
 κανε νὰ τὸ δημιουργήσιν.

Β'.

Ἡ σημερινὴ θέσι καὶ ἡ προσεχὴς ἐξέ- λιξι τοῦ ζητήματος

*Ἐὰν ἡ Ἑλλάδα εἶχε στοιχειώδη κοινωνικὴ μόρ-
 φωσι, θὰ καταλάβαινε ἀμέσως, ἀναφορικὰ μὲ τὴν
 Τουρκικὴ Ἐπανάστασι, δύο πράγματα : α) *Ὅτι τὸ
 Σύνταγμα ὄχι μονάχα εἶναι μιὰ ἀνώτερη βαθμίδα
 ἐξέλιξης καὶ πολιτισμοῦ, καὶ ἐπομένως ἐπιθυμητό,
 ἀλλὰ καὶ ἀναπόφευκτο, γιὰ τὴν ἱστορία δὲ γνωρί-
 ζει παράδειγμα ἔθνος καὶ κοινωνίας, ποῦ νὰ ἔμεινε

ζιωνίως στὸ φεουδαλικόν, ἀπολυταρχικόν καθεστῶς.
 *Ἀφοῦ λοιπὸν εἶναι ἀναπόφευκτο, κάθε ἔχθρικὴ
 στάσι ἐναντίον του εἶναι δονακωτικὴ ματαιοπονία,
 ποῦ μόνο ζημίαι φέρνει, ἐπειδὴ ἀπορροῦφῃ τίς δυνά-
 μεις σὲ αὐτοπιστικὴ διεύθυνσι. Τὸ μόνο ὀρθὸ λοιπὸν
 εἶναι ἡ ἀναγνώρισι τοῦ ἀναπόφευκτου γεγονότος
 καὶ ἡ ἐξέρεσι καταλλήλης θετικῆς ταχτικῆς ἀπέ-
 ναντί του. β) *Ἐπειδὴ τὸ ἀπτικὸ Σύνταγμα, σὺν
 ἀναπόφευκτο ἀποτελεσμά θὰ ἔχῃ τὴν πολιτικὴ ἀνα-
 γέννησι καὶ τὸ δυνάμωμα τῆς Τουρκίας ἀπὸ τὴ μιὰ,
 καὶ τὸ ἀνθίσμα τοῦ ἀστικοῦ σωβινοστικοῦ πατριωτι-
 σμοῦ τῶν Τούρκων ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀναγκαστικὰ θ'
 ἀλλάξῃ καὶ ὅλη ἡ ὑπόστασι τῆς Τουρκίας, ὅλη
 τῆς ἡ στάσι ἀπέναντι τῆς Εὐρώπης, τῶν γειτόνων
 κρατῶν καὶ τῶν ὑποτελῶν ξένων φυλῶν. Ὁ ἀθε-
 νῆς τῆς χτέος, ὄχι μόνο θὰ λιείψῃ πλέον, ἀλλὰ στὸν
 τόπο του θὰ μὴ ἓνας νέος, γερός καὶ γυμνάτος
 σφρίγος παράγοντας, ποῦ θὰ ὑπερτερῇ κατὰ πολὺ
 στὴ δύναμη ἄλλου τοῦ ἄλλου παρόντος τῆς
 Ἀνατολῆς. Ἡ ἀλλαγὴ λοιπὸν τῶν συνθήκων ἀναγ-
 καστικὰ πρέπει νὰ φέρῃ ἀλλαγὴ τῶν σχέσεων τῶν
 διαφόρων παραγόντων τῆς Ἀνατολῆς ἀναμεταξύ
 τους. Ἡ ἐμφάνισι νέου ἔχθρου, πολὺ πλέον ἐπι-
 κίντνου καὶ πολυπληθέστερου καὶ σωβινοστικοῦ,
 ποῦ φουβρίζει ἐξ ἔσου τὴν ἐθνικὴν ὑπόστασι τῶν
 ἄλλων φυλῶν (γιατὶ πρῶτος ὄρος τοῦ ἀστικοῦ πα-
 τριωτισμοῦ εἶναι νὰ μὴ ἀνέχεταί διπλα τοῦ ἄλλου
 ξένου πατριωτισμοῦ) ἀναγκαστικὰ πρέπει νὰ φιλιώσῃ
 τοὺς χτέος ἔχθρους, γιὰ κοινὴ ἀμυνα ἐναντίον τοῦ
 νέου ἐπικίντνου ἀντιπάλου.

*Ἄλλ' ἄς ἴδουμε πρῶτα ποῦ εἶναι ἡ δυνατὴ
 ἐξέλιξι τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος.

Σ' αὐτὸ ἡ ἱστορία δείχνει τρία ἀνάλογα
 κράτη : τὴ Ρωσία, Αὐστρία καὶ Πρωσσία. Κράτη
 μὲ ἀνάμιχτο πληθυσμό ὅπως ἡ Τουρκία. Ἡ πολι-
 τικὴ ὁμοῦ τῶν τριῶν αὐτῶν κρατῶν ἀπέναντι τῶν
 ὑποτελῶν φυλῶν διαφέρει ἀναλόγως τῆς δυνάμεις
 τῆς κυριαρχούσης φυλῆς. Στὴν Πρωσσία λ. χ. ἡ
 κυριαρχούσα φυλὴ εἶναι τόσο ἰσχυρότερη καὶ ὑπερέ-
 χει ὄχι μόνο στὸν πολιτισμό ἀλλὰ καὶ στὸν ἀριθμό,
 ὥστε ἔχει ὅλη τὴν εὐκολία νὰ πιέξῃ τοὺς ὑποδοῦ-
 λους Πολωνοὺς καὶ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ τὴν ἐθνικὴν
 τους ἐξέλιξι. Ἔτσι ἡ πολωνικὴ ἐθνικότητα σμα-
 γιάζεται μὲ τὸν ἀπανθρωπότερον τρόπο στὸ μονο-
 πώλιο τῆς «γερμανικῆς πατρίδος». Κι αὐτὸ γίνεται
 ὄχι γιὰ τὸ ἰσχυρὸν εἶναι δῆθεν φῶσει ἀπάνθρω-
 ποι, ὅπως φωνάζουν οἱ Πολωνοί, ἀλλὰ γιὰ τὴν θέσι

πὸ μεγάλη καὶ θὰ τὴν τραβοῦσε αἰώνια στὰ πόδια
 τοῦ Ὀρέστη σκλάβικ.

— Θέ μου ! Θέ μου ! Κι ἀπὸ τὸ Θάνατο πὸ
 δυνατὴ ναι ἡ Ἀγάπη...

Σπρότανε στὸ παράθυρο κι ἀκούμπουτε τὸ
 μέτωπο, τὸ στόμα, τὸ μάγουλο, τὰ χέρια ἀπάνω
 στὰ παγωμένα τζάμια—ὦ μὲ τί λαχτάρα περίμενε
 νὰ κλάψῃ, νὰ νοιώσῃ ἀπάνω στὰ μάγουλά της ; τὰ
 δάκρια ζεστὰ νὰ τρέχουνε καὶ νὰ τῆς δίνουνε ὑπο-
 μονή ! Μὰ τὰ μάτια τῆς εἶσαν στεγνὰ καὶ στει-
 ρεμένα τώρα ἀπὸ τὰ περατωμένα πολυδάκρυ νυχτέ-
 ρια...

Ἐξήνου ἡ καρδιὰ τῆς ἀναπειτάριζε. Κάποιος
 περνοῦσε ἀπὸ τὸ δρόμο. Τὰ βήματά του ἔδωσαν αἰ-
 μώνουνε καὶ γίνονται πὸ δυνατὰ καὶ μοιάζουνε
 τὰ βήματά τοῦ Ὀρέστη. Ἔβλεπε ὁ Ὀρέστης ! Κρα-
 τεῖ τὴν ἀναπνοή της, τεντώνει τὸ λαιμό, προσπα-
 θεῖ ν' ἀκούσῃ, μὰ τ' αὐτιά της βουίζουνε, μιὰ
 πλημμύρα ἀκούει νᾶρχεται, νὰ βουᾶ καὶ ν' ἀνεβαί-
 νει σὰ θάλασση... Ἔβλεπε ὁ Ὀρέστης ! Καὶ τὴ
 στιγμὴ ποῦ ἐτοιμάζετο νὰ τρέξῃ στὸ κρεβάτι νὰ
 κάμει τὴν κοιμισμένην, γιὰ νὰ μὴ θυμώσῃ ὁ Πο-
 λυλαγαπημένος, νοιώθει τὰ βήματα νὰ περνοῦν καὶ
 ν' ἀλαργύνουν καὶ νὰ σβῆνουναι στὸ γύρισμα τοῦ

δρόμου καὶ πέφτει πάλι στὴν πολυθρόνα καὶ λέει :
 — Ἀργεῖ.. Ἀργεῖ.. Χτέος ἤρθε πὸ ἑνωρίς.

*Ἐνν παράπονο τῆς πῆρε τὴ Χρυσούλα, σιγχα-
 λινοὺ καὶ παιδικήσι κι ἀκούμπησε τὸ κεφάλι ἀνα-
 γερτὸ στὴν πολυθρόνα κι ἄρχισε νὰ κλαίει, νὰ
 κλαίει. *Ὅλα τὰ πράγματα γύρω θολωθήκανε, ὅλα
 τὰ θαμπασκέπασε μιὰ χυνοπαριάτικη, κελόγυμη
 βροχούλα. Κι ὅλα μὰζι, θαρροῦτες, παραπονιούντανε
 καὶ λέγανε :

— Γιατὶ τὴ σκοτώνεις, Ὀρέστη ; Γιατὶ τὴ σκο-
 τώνεις ; Τί σοῦ ἔκαμε ;

*Ἀλάφρωτε ἡ Χρυσούλα κι ἀνείξε τὴν πόσι
 καὶ σβῆθηκε στὸ μπαλκόνι. Σιγαλίκ. Λίγα ἄστρα
 ἀκόνια ἀποπᾶνω τῆς λάμπανε κι ἀρχίζαν κι αὐτὰ
 νὰ πνίγουνται στὸ ναλατένο φῶς τῆς ἡμέρας ποῦ
 ἔρχότανε. *Ὅλα τὰ σπῖτια μὲ κλειστὰ τὰ παράθυρα
 καὶ τίς πόρτες κοιμόντανε. Τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο
 σμαζέμενα. Μιὰ γαλήνη, μιὰ ἀλησιμονία σαβάνωνε
 μ' ἓνα γαλάζιο πέπλο καὶ σπῖτια καὶ δέντρα καὶ
 μπαλκόνια καὶ περνοῦσε ἀπάνω ἀπὸ τὴ Χρυσούλα
 καὶ τῆλιζε τοὺς στοχασμοὺς τῆς κ' ἔσμιγε μυστη-
 ριακὰ τὴν ψυχὴ τῆς μὲ τὰ πράγματα κι ἀποκεῖ ζε-
 χυνότανε καὶ σκέπαζε τὸν οὐρανὸ κ' ἔσβηνε τ' ἄστρα.
 Ἀνοιχτὰ τὰ μάτια τῆς Χρυσούλας κυτᾶσανε ἐξ-α-

τικὰ καὶ τὰ χέρια τῆς παγωμένα ἀπὸ τὸ κρύο,
 σφίγγανε ἀπελπισμένα τὰ σίδερα τοῦ μπαλκονιοῦ.
 Κι ἀποξενιότανε. *Ὅσο ποῦ, μέρη πιὰ, ἀκούε τὸν
 Ὀρέστη νᾶρχεται κ' ἔτρεχε στὸ κρεβάτι τους ἀλα-
 φροπατητὰ κ' ἔκνε τὴν κοιμισμένην, γιὰ νὰ μὴ
 θυμώσῃ ὁ Ὀρέστης πὸς ξαγρυπνοῦσε καὶ τὸν περι-
 μενε. Καὶ σμαζέυότανε ὄσο μπορούσε πὸ μίση, γιὰ
 νὰ μὴ τὴν ἀγγίσουν τὰ χέρια τοῦ Ὀρέστη, ποῦ
 εἶσαν ἀκόμα γεμάτα ἀπὸ τὴν Ἀλλῃ.

— Θέ μου ! ἂν μ' ἀγγίξῃς θὰ πεθάνω ἀπὸ τὸν
 πόνο !..

Ἡ καρδιὰ τῆς κάτω ἀπὸ τὸ σκέπασμα χυ-
 ποῦσε τόσο δυνατὰ ποῦ θαρροῦσε ἡ Χρυσούλα, ἀντι-
 κλοῦσε ὅλη ἡ κάμερα. Ἐτρυφε χαμηλά, ἔκρυφε
 μίση στα προσκεφάλια τὸ πρόσωπό της καὶ δάγκωνε
 τὰ σεντόνια καὶ κρατοῦσε τὰ στήθια τῆς νὰ μὴ
 ταράζονται πολὺ καὶ νὰ μὴ σε οὔτε τὸ κρεβάτι.
 Κι ὁ Ὀρέστης ἔμπαινε, ἔκρυφε ἀποπᾶνω τῆς νὰ
 δεῖ ἂν κοιμάται, κατὶ μουρμουρίζε θυμωμένος καὶ
 γδυνότανε νευρικός, ἀνήσυχος κι ἀποκοιμότανε εὐτύς
 λουρασμένος ὡς εἶτανε. *Ὡ ! πὸς δὲ λιγοθυμοῦσε ἡ
 δύστυχη τὴν ὥρα ποῦ ὁ Ἀγαπημένος ἔσκυφε ἀπο-
 πᾶνω τῆς κ' ἡ μουρμυρὰ τῆς Ἀλλῆς, ποῦ εἶχε μου-
 σκέψῃ τὰ ρούχα, τὰ μαλλιά, τὰ χέρια τοῦ Ὀρέστη,

τους είναι τέτοια, θέσει ισχυρού απέναντι αδύνατου. Και όλα τα ζητήματα στον κόσμο είναι ζητήματα δυναμικά. Μήπως οι ίδιοι Πολωνοί στη Γαλικία δεν πιέζουν εθνικώς τους αδύνατους Ρουσίνους; Μήπως κι αυτοί οι υπερπολιτισμένοι και φιλελεύθεροι Άγγλοι δεν πιέζουν τους Ίρλανδοί; Τι περιμένετε λοιπόν από τους άλλους; Όλα είναι ζητήματα δύναμης, ζητήματα θέσης και όχι φύσης.

"Ας έρθουμε στο δεύτερο παράδειγμά μας, στην Αυστρία.

Εδώ έχουμε αντίστροφους όρους: Όσο οι πολυάριθμοι υπόδοιοι λαοί κοιμούνται το φεουδαλικό τους ύπνο, οι σχετικά ολιγάριθμοι κυρίαρχοι γερμανοί, έπωφελομένοι του άνωτερου πολιτισμού τους, κατορθώσανε να επιβάλουν σ' όλους μια αγγερμανική πατρίδα, με μια ένια γλώσσα και ένια γερμανικό πολιτισμό. Με το άστικό όμως ζήτημα των λαών της τά πράγματα άλλαξαν. Όλοι οι πολυάριθμοι ύποτελεις λαοί της ζωντανέψαν και άρχισαν να απαιτούνε τα άστικά, εθνικά δικαιώματά τους: γλώσσα, πανεπιστήμιο, τοπική αυτοδιοίκηση κ.τ.λ., με μια λέξη εθνική αυτοτέλεια. Οι Αυστριακοί Γερμανοί βρήθηκαν τόσο λίγοι, και έπομένως τόσο ανίσχυροι απέναντι του έγκου των έξεγερθέντων ύποτελών τους (Ούγγρων, Πολωνών, Τσέχων, Κροατών, Ιταλών κ.τ.λ.), ώστε αναγκάστηκαν βαθμηδόν να ένδώσουν και να ύποχωρήσουν εις όλες σχεδόν τις άπαιτήσεις τους. Κ' εδώ, βλέπτε, ζήτημα δυναμικό.

Όσο για τή Ρωσία, κ' εκεί βλέπουμε το ίδιο φαινόμενο. Όσο πριν από την επανάσταση, ένιωθε τον έαυτό της άπολύτως ισχυρόν, επέζε κτηνωδώς όλους και πολιτεύονταν δόλια έκρωτιστική πολιτική στην Πολωνία, στον Καύκασο και παντού. Και αυτόν τον άνώτερο γερμανικό πολιτισμό των κυβερνείων της Βαλτικής προσπάθησε να καταστρέψη, έκρωσιζουσα διά της βίας το Πανεπιστήμιον της Δορπάτης, μετατρέπουσα τήν λαμπρόν αυτόν φάρον της ελεύθερης έπιστήμης σε έστία ταπεινής μούχλας. Έπιτέλους ο σαβινισμός της ρωσικής κυβέρνησης έφτασε σε σημείο να καταργήση τα πολιτικά προνόμια του μεγάλου δουκάτου της Φιλανδίας, τα όποια έσεβάστησαν επί ένα σχεδόν αιώνα τόσο αυτοκράτορες.

(Στάλλο φύλλο τελώνει)

Γ. ΣΚΑΗΡΟΣ

ΜΕ ΜΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100 000 ! ΛΑΧΕΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

"Εκαστον γραμματίον ισχύον διά την κλήρωσιν 25 Οκτωβρίου 1909 τιμάται άντι μιας δραχμής.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ :

ΜΕΓ ΚΕΡΔΟΣ	έκ δραχ.	100,000
1 Κέρδος	»	25,000
1 Κέρδος	»	10,000
3 Κέρδη	»	5,000
5 Κέρδη	»	1,000
118 Κέρδη	»	100
557 Κέρδη	»	50
1000 εν όλω κέρδη άξίας δραχμών.....		225,000

Γραμματία πωλούνται. Είς τα δημόσια ταμεία και λοιπές δημοσίας αρχάς, εις τας Τραπεζάς, εις τους σταθμούς και στασιάρχας των σιδηροδρόμων, τους διαχειριστάς των μονοπωλίων και τα πρακτορεία των έφημερίδων. **Δραχ. μίαν** έκαστον γραμματίον, ισχύον διά μίαν εκ των τριών τελευταίων κληρώσεων. Διά πάσαν πληροφόριάν ή ζήτησιν γραμματίων απευθυντέον εις τό Γραφείον του Έθνικου Στόλου και των αρχαιοτήτων, ύπουργείον οικονομικών εις Αθήνας.

Ο διευθύνων τμηματάρχης
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

Η ΖΟΥΡΛΟΜΑΝΔΙΑΔΑ

Η ΒΟΥΛΗ

Ίώ, πώ, πώ! Τι σφοδρά!
Σά μιλήσω τό σποθί
σά σωπήσω τό πιστόλι
ρέμα γύρο μου βαθόν
και λογιώ λογιώ διαόλοι!
Ίδεισθε κι άλλη φορά;

ΤΟ ΚΑΠΕΤΑΝΑΤΟ

Μίλα βρέ, διαόλου γέννα,
βουβαμάρα σε κρατεί;
Τέσσερα σε κάνω κ' ένο,
τί ζαρώνεις, σά γατί;

Η ΒΟΥΛΗ

Θά μιλήσω, θά μιλήσω..
(τί να πώ και τί νάρήσω!)

ΤΟ ΚΑΠΕΤΑΝΑΤΟ

Μίλησες, μωρή στραβή;
μίλησες, πινάθεμά σε;
τόσα χρόνια μου κοιμάσαι,
τόρα ξύπνησες, ζαβή;
Μες στα χάλια σου τά τόσα,
θά σου κόψω και τή γλώσσα!

Η ΒΟΥΛΗ

Ίώ, πώ, πώ! Τι σφοδρά!
Ίδεισθε κι άλλη φορά;

Ο ΚΟΦΙΝΑΤΟΣ

Μη μωβ κλαίς, να σε χρώ,
τί θά κάνης με τό κλάμα;
Έγνοια σου και γώ μισορώ
να τά σιάξω μ' ένα θάμα!
Ρόδες, μάτια μου, σά βάνης,
δ,ι θένε θά τοδες κάνης
θά μπορείς και να γυρίσης
ξάφρον στή μεριά της Δύσης
κι Ανατολικά σάν είσαι!
"Ελα! τήν καρότσι σήσε!
Κάποιον Χόντζα ποραμύθια
μάθε το πός είν' αλήθεια!

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΣ

ΑΡΓΥΡΗ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ

ΠΑΛΙΟΙ ΣΚΟΠΟΙ

ΠΟΥΛΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ ΔΡ. 2
ΚΑΙ ΔΡ. 2 1/2 ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΟΙ ΛΟΞΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ

Πουλιέται στα γραφεία μας δρ. 2.

όρμους καταπάνω της κ' ήθελε να τής πνίξει και πώς δεν πέθανε τήν ώρα που ο Ορέστης μέσα σε κάποιο όνειρο ανάτρεφε τό κορμί του κι έπλωνε τά μπράτσια του και τήν άγκαλιάζε σφιχτά-σφιχτά κ' έλεγε σιγά και γλυκά (ποτέ της, ποτέ της ή Χρυσούλα δεν άκουσε από τά χείλη του Ορέστη τόση γλύκα), έλεγε:

— Νόρα! Νόρα!...

IV

"Ετσι περνούσανε οι μέρες, έτσι κ' οι νύχτες.

Τρομαγμένοι από τόν κατήφορο που έπαίρνε ή ζωή του ο Ορέστης. Τά νεύρα του τ' άδυνατιζμένα από τις άμαρτωλές νύχτες τρέμανε σύρζα και στό πιο μικρό άγγιγμα της καθημερινής ζωής. Έπερτε και κάθε μέρα. Ο μεγάλος Ίδεολόγος έβγαίνει από τήν άγκαλιά της Γυναίκας, με τά νεύρα και τά ιδανικά σπασμένα. Έβγαίνει από τις ψυχοπνίχτες άγκαλιές της αιώνας Δαλιδάς, χωρίς να χει πια άπάνω στό μέτωπό του τις χρυσές έκείνες τρίχες που τόσο μοιάζουσε άχτίδες.

Πήγαινε κ' έρχότανε άνήσυχος. Τά έρωτικατικά ύψωνότανε σά φίδια μέσα του και του φαρμακάναν

τή ζωή.

— Γιατί νάμαι έτσι; Γιατί; Ποιά ή αίτία της άρρώστιας μου; Γιατί ή δυσχарmonία αυτή ή τρομαχτική της ψυχής μου με τις άλλες φυγές; Θέλω να ζήσω άρμονικά, να ήσυχάσω, να προσαρμωστώ, κ' έγω κάθε μέρα σκοντάφτω κ' αϊματώνομαι και σέρνομαι στον γκρεμό. Γιατί; Τι έχω; Ποιά χέρι με σπρώχνει και με σπά;

Δέν ήξερε κι αυτός ο ίδιος μήτε τί θέλει, μήτε πώς να τό θέλει. Μίσα του χοχλάζανε όργανοί άντάρτικοι κι άπειθάρχητοι. Τό μυαλό του έμοιαζε με τ' άέρινα κι άσυστηματοποίητα νεφελώματα, όπου μωρμηγιαζουσε, άγέννητα άκόμα, χιλιάδες άστρα. Πρέπει να συμαζευτούνε, να μικρώνουσε και να πήξουν για να γενούνε κόσμοι.

Κ' εΐτανε έτσι άναμαλλιάρικα ή ψυχή του παρκομένη, χωρίς έλεγχτικότητα, χωρίς ρυθμό δικό της, σε όλες τις παράτυπες επίδρατες της ζωής. Πόσες φορές, άνευρα κι άνόρεξα, δεν είχε αποφασίσει ν' άποφύγει κάθε ώραίο πειρασμό και κάθε μαργιόλιχο μονοπάτι που θά τόν παραστράτιζε, σέρνοντάς τονε σε ξένη από τόν προορισμό του κορυφή!

Θέλησε κάποτε να επιβάλει κάποια πειθαρχία στα βιβλία που διαβάζει, στα πράγματα που θω

ρεί, στους στοχασμούς που κάνει. "Ετσι οι ιδιότητες του δε θά προχωρούσανε άσύνταχτες και σκόρπιες, με θά ερχόντανε όλες σκληραγωγημένες και πειθαρχικές να κυριέψουνε του πολιορκούμενου Ίδανικίου του τό Κάστρο.

Σκέδια εύκολόπλεχτα στην άπατηλή κι άπόκοσμη γαλήνη του σπιτιού. Κ' ύστερα ύστερα έβγαίνει στο δρόμο. Μια ώραία εικόνα που έβλεπε σε μια βιτρίνα, μια ώραία γυναίκα που πέρασε και δεν τόν κύτταξε, ένα βιβλίο φιλολογικό που έπερτε στα χέρια του και του άνοιγε καινούργιους, άείδωτους άκόμα όρίζοντες όμορφιάς—ένα τίποτα, ένα σύννεφο γεμάτο δύση που άκίνητοσε καταπληγωμένο, ένα φαγγάρι στενοχωρημένο, μια ρεκαλάμα κολλημένη στους τοίχους, που άπάνω της εΐτανε ζωγραφισμένη, έτσι τυχαία και πάρεργα, μια γυναίκα χυτή άρνουδώ, με μεγάλες λαχνιές κορδέλες γύρω στα μαλλιά, μ' ένα λιγνό-λιγνό, από λάστιχο τεντωμένο σωματάκι—δρα, δρα του άναποδογυρίζανε τά σχέδια, τόν κάναν άνωκάτω, δεν τόν κρήνκν ήσυχο, μόνο τόν κυνηγούσανε, του παραπονούσανε γιατί να τ' αφήσει έτσι, άφίλητα κι άχάδευτα και να δοθεί άλάκκωρος στην Έπιστήμη, τήν ψυχρή και τήν άχόρταγη. (Άκολουθεί)